II

(Незаконодателни актове)

РЕШЕНИЯ

РЕШЕНИЕ (ЕС) 2019/61 НА КОМИСИЯТА

от 19 декември 2018 година

относно секторния референтен документ за най-добри практики за управление по околна среда, секторни показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения за сектора на публичната администрация съгласно Регламент (ЕО) № 1221/2009 относно доброволното участие на организации в Схемата на Общността за управление по околна среда и одит (EMAS)

(текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1221/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2009 г. относно доброволното участие на организации в Схемата на Общността за управление по околна среда и одит (EMAS) и за отмяна на Регламент (ЕО) № 761/2001 и на решения 2001/681/ЕО и 2006/193/ЕО на Комисията ([1]), и по-специално член 46, параграф 1 от него,

като има предвид, че:

(1) Регламент (ЕО) № 1221/2009 задължава Комисията да разработи референтни документи за специфични икономически сектори. Документите трябва да включват най-добрата практика за управление по околна среда, показатели за екологични резултати и, където е уместно, еталони за отлични постижения и рейтингови системи, определящи равнището на постигнатите екологични резултати. Организациите, които са регистрирани или се подготвят за регистрация по схемата за управление по околна среда и одитиране, създадена със същия регламент, трябва да вземат предвид тези документи при разработването на системата си за управление по околна среда и при оценката на своите показатели за екологични резултати в своята екологична декларация или актуализирана екологична декларация в съответствие с приложение IV към този регламент.

(2) Съгласно Регламент (ЕО) № 1221/2009 се изисква Комисията да състави работен план за изготвяне на примерен списък на сектори, които да се считат за приоритетни за приемането на референтни секторни и междусекторни документи. В „Съобщение на Комисията — Съставяне на работния план за изготвяне на примерен списък на сектори за приемането на референтни секторни и междусекторни документи по силата на Регламент (ЕО) № 1221/2009 относно доброволното участие на организации в Схемата на Общността за управление по околна среда и одит (EMAS)“ ([2]) секторът на публичната администрация беше определен като приоритетен сектор.

(3) Предвид разнообразието от дейности, извършвани от различните публични администрации в рамките на Съюза, секторният референтен документ за сектора на публичната администрация следва да бъде с акцент върху основните екологични проблеми за сектора. В него чрез най-добри практики за управление по околна среда за сектора следва да бъдат набелязани конкретни действия за подобряване на управлението на офисите, енергийната и ресурсната ефективност, мобилността, земеползването, качеството на въздуха, водоснабдяването и управлението на отпадъчните води с оглед насърчаване на по-ефективна кръгова икономика.

(4) С цел да се осигури достатъчно време на организациите, проверяващите по околна среда и др. да се подготвят за въвеждането на секторния референтен документ за сектора на публичната администрация, датата на прилагане на настоящото решение следва да бъде по-късна със 120 дни от датата на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

([1]) ОВ L 342, 22.12.2009 г., стр. 1.
([2]) ОВ C 358, 8.12.2011 г., стр. 2.

(5) При разработването на секторния референтен документ, приложен към настоящото решение, Комисията проведе консултации с държавите членки и други заинтересовани страни в съответствие с Регламент (ЕО) № 1221/2009.

(6) Предвидените в настоящото решение мерки са в съответствие със становището на комитета, създаден съгласно член 49 от Регламент (ЕО) № 1221/2009,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Секторният референтен документ за най-добрите практики за управление по околна среда, секторни показатели за екологични резултати и еталоните за отлични постижения за сектора на публичната администрация за целите на Регламент (ЕО) № 1221/2009 е изложен в приложението към настоящото решение.

Член 2

Настоящото решение влиза в сила на двадесетия ден след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

То се прилага от 18 май 2019 г.

Съставено в Брюксел на 19 декември 2018 година.

За Комисията

Председател

Jean-Claude JUNCKER

ПРИЛОЖЕНИЕ

1. **ВЪВЕДЕНИЕ**

Настоящият секторен референтен документ (СРД) се основава на подробен научен доклад за политиката ([1]) („Доклад за най-добрите практики“), изготвен от Съвместния изследователски център (JRC) на Европейската комисия.

Съответен правен контекст

Схемата на Общността за управление по околна среда и одит (EMAS) беше въведена през 1993 г. с Регламент (ЕИО) № 1836/93 на Съвета ([2]) с цел организациите доброволно да участват в нея. Впоследствие EMAS претърпя две големи преразглеждания:

— Регламент (ЕО) № 761/2001 на Европейския парламент и на Съвета ([3]);

— Регламент (ЕО) № 1221/2009.

Важен нов елемент от последното преразглеждане, което влезе в сила на 11 януари 2010 г., е член 46 относно разработването на секторни референтни документи (СРД). СРД трябва да включват най-добри практики за управление по околна среда (НДПУОС), показатели за екологични резултати за конкретните сектори и, когато е целесъобразно, еталони за отлични постижения и рейтингови системи за определяне на равнището на постигнатите резултати.

Как да се разбира и използва настоящият документ

Схемата на Общността за управление по околна среда и одит (EMAS) е схема за доброволно участие на организации, ангажирани с непрекъснато подобряване на околната среда. В тази рамка настоящият СРД предоставя специфични насоки за сектора на публичната администрация и посочва редица възможности за подобрение, както и най-добрите практики.

Документът е изготвен от Европейската комисия, като е използвана информация, подадена от заинтересованите страни. Техническа работна група, състояща се от експерти и заинтересовани страни от сектора, ръководена от Съвместния изследователски център, обсъди и в крайна сметка се договори за най-добрите практики за управление по околна среда, специфичните за сектора показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения, описани в настоящия документ; за тези еталони по-специално беше преценено, че са представителни за равнището на екологичните резултати, постигани от най-добре представящите се организации в сектора.

Със СРД се цели подпомагане и подкрепа на всички организации, които възнамеряват да подобрят екологичните си резултати, като в него се предоставят идеи и източници на вдъхновение, както и практически и технически указания.

СРД е насочен на първо място към организации, които вече са регистрирани по EMAS; на второ място към организации, които смятат в бъдеще да се регистрират по EMAS; и на трето, към всички организации, които искат да научат повече за най-добрите практики за управление по околна среда, за да подобрят екологичните си резултати. Следователно целта на настоящия документ е да подкрепи всички организации в сектора на публичната администрация да се съсредоточат върху съответните преки и непреки екологични аспекти и да получат информация за най-добрите практики, както и подходящи специфични за сектора показатели за екологични резултати за измерване на екологичните си резултати, и еталони за отлични постижения.

По какъв начин СРД трябва да бъдат вземани под внимание от организациите, регистрирани по EMAS:

Съгласно Регламент (ЕО) № 1221/2009 организациите, регистрирани по EMAS, са длъжни да вземат под внимание СРД на две различни равнища:

1. когато разработват и прилагат своята система за управление по околна среда с оглед на екологичните прегледи (член 4, параграф 1, буква б);

([1]) Научният доклад за политиката е публично достъпен на интернет страницата на JRC на следния адрес: http://susproc.jrc.ec.europa.eu/activities/emas/documents/PublicAdminBEMP.pdf. Заключенията за най-добрите практики за управлението по околна среда и тяхната приложимост, както и установените специфични показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения, които се съдържат в настоящия секторен референтен документ, се основават на констатациите, документирани в научния доклад за политиката. Там е публикувана цялата съпътстваща информация и всички технически данни.

([2]) Регламент (ЕИО) № 1836/93 на Съвета от 29 юни 1993 г. за допускане на доброволно участие на предприятия от промишления сектор в Схема на Общността по управление на околната среда и одитиране (ОВ L 168, 10.7.1993 г., стр. *1*).

([3]) Регламент (ЕО) № 761/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 19 март 2001 г. за допускане на доброволно участие на организации в Схема на Общността по управление на околната среда и одитиране (СОУОСО) (*ОВ L 114, 24.4.2001 г., стр. 1*).

Организациите следва да използват съответните елементи на СРД, когато определят и извършват преглед на конкретните си и общи екологични цели в съответствие със съответните екологични аспекти, идентифицирани в екологичния преглед и в политиката, както и когато вземат решения относно действията, които да изпълнят за подобряване на екологичните си резултати.

2. когато изготвят екологичната декларация (*член 4, параграф 1, буква г) и член 4, параграф 4*):

а) Организациите следва да имат предвид съответните специфични за сектора показатели за екологични резултати в СРД, когато избират показателите ([4]), които да използват за докладването на екологичните резултати.

Когато избират набора от показатели за докладване, те следва да вземат под внимание показателите, предложени в съответния СРД, както и тяхната приложимост по отношение на значимите екологични аспекти, определени от организацията в нейния екологичен преглед. Показателите трябва бъдат взети предвид само ако имат отношение към тези екологични аспекти, за които в екологичния преглед е преценено, че са от най-голямо значение.

б) Когато докладват относно екологичните показатели и относно другите фактори във връзка с екологичните резултати, организациите следва да посочат в екологичната декларация как са взети под внимание съответните най-добри практики за управление по околна среда и, ако съществуват — еталоните за отлични постижения.

Те следва да опишат как са използвани съответните най-добри практики за управление по околна среда и еталони за отлични постижения (които дават представа за равнището на показателите за екологични резултати, постигнати от най-добрите) за набелязването на мерки и действия, и евентуално за определянето на приоритети за (по-нататъшно) подобряване на екологичните си резултати. Въпреки това изпълнението на най-добрите практики за управление по околна среда или постигането на определените еталони за отлични постижения не е задължително, защото доброволният характер на EMAS оставя на организациите сами да преценят осъществимостта на еталоните и изпълнението на най-добрите практики по отношение на разходите и ползите. Тази оценка на осъществимостта е необходима и за публичните администрации, от които често се изисква да служат за пример.

Подобно на показателите за екологични резултати целесъобразността и приложимостта на най-добрите практики за управление по околна среда и еталоните за отлични постижения следва да бъдат оценени от организацията според значимите екологични аспекти, които е определила в екологичния си преглед, както и според техническите и финансовите аспекти.

Елементи на СРД (показатели, НДПУОС или еталони за отлични постижения), които не са преценени като целесъобразни по отношение на значимите екологични аспекти, определени от организацията в нейния екологичен преглед, не следва да бъдат докладвани и описвани в екологичната декларация.

Участието в EMAS е постоянен процес. Всеки път, когато дадена организация планира да подобри екологичните си резултати (и прави преглед на екологичните си резултати), тя трябва да се консултира със СРД по конкретни теми, за да почерпи вдъхновение кои са следващите проблеми за решаване при един поетапен подход.

Проверяващите по околна среда по EMAS проверяват дали и как организацията е взела предвид СРД при изготвянето на своята екологична декларация (член 18, параграф 5, буква г) от Регламент (ЕО) № 1221/2009).

Когато извършват одит, акредитираните проверяващи по околна среда ще се нуждаят от предоставени от организацията доказателства как са избрани и взети предвид съответните елементи на СРД във връзка с екологичния преглед. Те не проверяват съответствието с описаните еталони за отлични постижения, а проверяват доказателствата за това как СРД е бил използван като насока за определяне на показатели и подходящи доброволни мерки, които организацията може да изпълни, за да подобри екологичните си резултати.

([4]) Съгласно приложение IV (раздел Б, буква д) от Регламента за EMAS екологичната декларация трябва да съдържа „*обобщение на наличните данни за резултатите на организацията във връзка с нейните екологични общи и конкретни цели по отношение на значилите ѝ екологични въздействия. Докладването следва да бъде за основните показатели и други относими съществуващи показатели за екологични резултати, както са уредени в раздел В*“. В приложение IV, раздел В е посочено, че „*всяка организация докладва ежегодно относно своите резултати, свързани с по-специфичните аспекти, определени в нейната екологична декларация и, когато е възможно, взема предвид референтните документи по сектори, както е посочено в член 46*“.

Като се има предвид доброволният характер на EMAS и СРД, върху организациите не следва да се налага прекомерна тежест за предоставянето на такива доказателства. По-специално, проверяващите не трябва да изискват индивидуална обосновка за всяка от най-добрите практики, специфичните за сектора показатели за екологични резултати и еталоните за отлични постижения, които са упоменати в СРД и които не се считат за целесъобразни от организацията в светлината на своя екологичен преглед. Независимо от това, те могат да предлагат подходящи допълнителни елементи, които организацията да вземе предвид в бъдеще като допълнително доказателство за своя ангажимент за непрекъснато подобряване на резултатите.

Структура на секторния референтен документ

Настоящият документ се състои от четири глави. Глава 1 въвежда в правния контекст на EMAS и описва начина, по който да се използва настоящият документ, а в глава 2 се определя обхватът на настоящия СРД. В глава 3 накратко се описват различните най-добри практики за управление по околна среда (НДПУОС) ([5]) и се предоставя информация за тяхната приложимост. Когато за конкретна НДПУОС могат да се формулират специфични показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения, те също се посочват. Определянето на еталони за отлични постижения обаче не беше възможно за всички НДПУОС, тъй като в някои области или наличните данни бяха ограничени, или специфичните условия (местен климат, местна икономика, местно общество, отговорности на публичната администрация и др.) варират до такава степен, че определянето на еталони за отлични постижения би било безсмислено. Някои от показателите и еталоните имат отношение към повече от една НДПУОС и затова се повтарят, когато е целесъобразно. И накрая, в глава 4 е представена подробна таблица с подбрани най-важни показатели за екологични резултати, свързаните с тях обяснения и съответните еталони за отлични постижения.

2. **ОБХВАТ**

С настоящия СРД се разглеждат екологичните резултати от дейностите на сектора на публичната администрация. В настоящия документ секторът на публичната администрация включва организациите, които спадат основно към следните кодове по NACE (съгласно статистическата класификация на икономическите дейности, установена с Регламент (ЕО) № 1893/2006 на Европейския парламент и на Съвета) ([6]):

— код по NACE 84: Държавно управление

Организациите, регистрирани под този код по NACE, представляват целевата група за настоящия документ.

В допълнение най-добрите практики за управление по околна среда, установени в настоящия СРД, могат да представляват вдъхновение и за други организации, като например публично притежавани дружества или частни дружества, предоставящи услуги от името на публичните администрации. Те могат да спадат, наред с другото, към следните кодове по NACE:

— код 2 по NACE: Горско стопанство;

— код 36 по NACE: Събиране, пречистване и доставяне на води;

— код 37 по NACE: Събиране, отвеждане и пречистване на отпадъчни води;

— код 38 по NACE: Събиране и обезвреждане на отпадъци; рециклиране на материали;

— код 39 по NACE: Възстановяване и други услуги по управление на отпадъци

— код 41.2 по NACE: Строителство на жилищни и нежилищни сгради;

— код 49.3.1 по NACE: Пътнически градски и крайградски транспорт.

([5]) Подробно описание на всяка от най-добрите практики, както и практически насоки за тяхното прилагане, се съдържат в Доклада за най-добрите практики, публикуван от JRC и достъпен в интернет на адрес: http://susproc.jrc.ec.europa.eu/activities/emas/documents/PublicAdminBEMP.pdf. Организациите се приканват да се запознаят с него, ако желаят да научат повече за някои от най-добрите практики, описани в настоящия СРД.

([6]) Регламент (ЕО) № 1893/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 20 декември 2006 г. за установяване на статистическа класификация на икономическите дейности NACE Rev. 2 и за изменение на Регламент (ЕИО) № 3037/90 на Съвета, както и на някои ЕО Регламенти относно специфичните статистически области (ОВ L 393, 30.12.2006 г., стр. 1).

Настоящият СРД е насочен към редица аспекти, които са от значение за всички видове публични администрации, като например показателите за екологични резултати на офисите, енергийната ефективност на обществените сгради и екологосъобразното възлагане на обществени поръчки (т.е. раздели 3.1, 3.2.5, 3.2.7, 3.2.8, 3.2.10 и 3.11). Всички публични администрации на местно, регионално, национално и международно равнище се приканват да се консултират с тези раздели на документа.

Ефективното управление по околна среда от страна на публичната администрация обаче трябва да обхване също така основната ѝ дейност, където могат да бъдат постигнати най-големите ползи за околната среда. Настоящият документ има за цел да облекчи тази задача за местните органи и общините ([7]), като в него се постави акцент върху най-добрите практики, свързани с тяхната роля и услугите, които предоставят пряко или непряко на своите жители (например пречистване на отпадъчни води, местен обществен транспорт). Документът е насочен специално към местните органи, тъй като съставляват най-високия дял на публичните администрации в ЕС, а именно на местно равнище съществува най-висок потенциал за възпроизвеждане на най-добрите практики и учене от тях.

Главните екологични аспекти, свързаните с тях видове натиск върху околната среда и съответните раздели на документа са представени в таблицата по-долу. Изброените екологични аспекти бяха избрани като най-важни за сектора. При все това екологичните аспекти, които трябва да бъдат управлявани от всяка конкретна публична администрация, следва да се оценяват за всеки отделен случай. В таблицата по-долу не се прави разлика между преки и непреки екологични аспекти, тъй като вътрешните операции и тези, които се възлагат на външни изпълнители, варират в зависимост от случая. Освен това много от екологичните аспекти могат да се считат за преки и непреки, тъй като се отнасят пряко както за дейностите на публичната администрация, така и за всички дейности на жителите, дружествата и организациите на територията, която се управлява или обслужва от публичната администрация.

Най-важните екологични аспекти и видове натиск върху публичните администрации и как те са разгледани в настоящия документ

Екологичен аспект	Свързан основен екологичен натиск	Съответни раздели на СРД
Поддържане на офиси	Генериране на твърди отпадъци Потребление на вода Потребление на енергия, емисии на парникови газове (ПГ) (CO_2) Емисии във въздуха (CO, SO_2, NO_x, прахови частици и др.) Изчерпване на ресурсите	Раздел 3.1
Насочване на потреблението на енергия в управляваната територия и управление на собственото потребление на енергия	Потребление на енергия, емисии на парникови газове (ПГ) (CO_2)	Раздел 3.2
Управление на мобилността и/или обществения транспорт	Емисии във въздуха (CO, SO_2, NO_x, прахови частици и др.) Потребление на енергия, емисии на парникови газове (ПГ) (CO_2)	Раздел 3.3

([7]) В настоящия СРД за EMAS термините „местни органи“ и „общини“ се считат за синоними и се отнасят за публичните органи, които управляват и предоставят услуги на гражданите на местно равнище.

Екологичен аспект	Свързан основен екологичен натиск	Съответни раздели на СРД
Планиране на земеползването и управление на зелени градски площи	Земеползване Загуба на биологично разнообразие	Раздели 3.4 и 3.5
Управление на качеството на атмосферния въздух и шума	Емисии във въздуха (CO, SO_2, NO_x, прахови частици и др.) Генериране на шум	Раздели 3.6 и 3.7
Управление на отпадъците	Генериране на твърди отпадъци	Раздел 3.8
Подаване на питейна вода	Потребление на вода	Раздел 3.9
Управление на пречистването на отпадъчни води	Емисии във водата (биологично потребен кислород (БПК), химично потребен кислород (ХПК), микрозамърсители и др.) Потребление на енергия, емисии на парникови газове (ПГ) (CO_2)	Раздел 3.10
Снабдяване със стоки и услуги	Генериране на твърди отпадъци Потребление на вода Потребление на енергия, емисии на парникови газове (ПГ) (CO_2) Емисии във въздуха (CO, SO_2, NO_x, прахови частици и др.) Изчерпване на ресурсите	Раздел 3.11
Насърчаване на екологосъобразното поведение на жителите и предприятията	Генериране на твърди отпадъци Потребление на вода Потребление на енергия, емисии на парникови газове (ПГ) (CO_2) Емисии във въздуха (CO, SO_2, NO_x, прахови частици и др.) Емисии във водата (ХПК, БПК, микрозамърсители и др.) Изчерпване на ресурсите	Раздел 3.12

Най-добрите практики за управление по околна среда (НДПУОС), описани в глава 3, бяха определени като най-подходящите техники, действия и мерки, които публичните администрации могат да прилагат, за да подобряват показателите си за екологични резултати за всеки от екологичните аспекти, изброени в таблицата по-горе. При идентифицирането им бяха взети предвид специфичните предизвикателства и възможностите на публичните органи в сравнение с частните дружества. Някои от тях включват:

— по-строги процедури за възлагане на поръчки;

— строги правила за финансиране;

— необходимост от по-дълги срокове за изпълнение на решенията;

— наследена инфраструктура;

— ограничен бюджет;

но също така:

— възможност за приемане на по-дългосрочна възвращаемост;

— възможност за отдаване на приоритет на избора, който води до обществени ползи, а не до финансова възвращаемост;

— стабилност на персонала;

— възможности за икономии от мащаба при сътрудничество между различни публични администрации на местно, регионално или национално равнище.

Когато обмислят изпълнението на която и да е от представените в настоящия документ НДПУОС, местните органи трябва да разгледат специфичните за тях предизвикателства и как да се възползват от конкретните възможности ([8]).

3. НАЙ-ДОБРИ ПРАКТИКИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ ПО ОКОЛНА СРЕДА, ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ЕКОЛОГИЧНИ РЕЗУЛТАТИ И ЕТАЛОНИ ЗА ОТЛИЧНИ ПОСТИЖЕНИЯ ЗА СЕКТОРА НА ПУБЛИЧНАТА АДМИНИСТРАЦИЯ

3.1. Най-добри практики за управление по околна среда за устойчиви офиси

Този раздел е насочен към всички публични администрации, които осъществяват операции чрез офис.

3.1.1. *Управление и свеждане до минимум на потреблението на енергия*

Това е НДПУОС за прилагане на енергийно управление съгласно принципите на цикъла „планирай, направи, провери, действай“ в офисите, притежавани или управлявани от публичната администрация, чрез:

— често събиране или постоянно наблюдение на данните за потреблението на енергия; данните могат да се събират на ниво сграда, части на сграда (например лоби, офиси, стол/кафене), по вид енергиен източник (например газ, електричество) и по категория крайна употреба (например осветление, отопление);

— анализиране на данните, определяне на цели, определяне на еталони и използването им за сравняване на действителните резултати от използването на енергия;

— определяне на стратегия и план за действие за подобряване на енергийните характеристики на офис сградата (вж. раздели 3.2.5, 3.2.7, 3.2.8).

Приложимост

Тази НДПУОС е широко приложима за офис сградите, притежавани или управлявани от публични администрации. Действията, които могат да възникнат вследствие на прилагането на тази НДПУОС обаче, е вероятно да бъдат по-ограничени в наетите сгради.

([8]) Специфичните предизвикателства и възможностите, свързани с различните НДПУОС, се разглеждат или пряко в настоящия документ, или в практическите насоки за това как да се изпълняват НДПУОС, представени в „Доклад за най-добри практики“, публикуван от JRC и достъпен на адрес: http://susproc.jrc.ec.europa.eu/activities/emas/documents/PublicAdminBEMP.pdf. Организациите се приканват да се запознаят с него, за да разберат по-добре най-добрите практики, описани в настоящия СРД.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i1) Общо потребление на енергия на единица разгъната застроена площ годишно ([1]), изразено като крайна енергия (kWh/m^2/година). Ако се разполага с данни, може също така да се направи следната разбивка: — отопление на помещения (kWh/m^2/година) — охлаждане на помещения (kWh/m^2/година) — осветление (kWh/m^2/година) — използване на електроенергията за други цели (kWh/m^2/година)	—
i2) Общо потребление на енергия на служител на еквивалент на пълно работно време (ЕПРВ), изразено като крайна енергия (kWh/ЕПРВ/година). Ако се разполага с данни, може също така да се направи следната разбивка: — отопление на помещения (kWh/ЕПРВ/година) — охлаждане на помещения (kWh/ЕПРВ/година) — осветление (kWh/ЕПРВ/година) — използване на електроенергията за други цели (kWh/ЕПРВ/година)	
i3) Общо потребление на първична енергия на единица разгъната застроена площ или служител на еквивалент на пълно работно време (ЕПРВ) годишно (kWh/m^2/година, kWh/ЕПРВ/година).	
i4) Общо емисии на парникови газове на единица разгъната застроена площ или служител на еквивалент на пълно работно време (ЕПРВ) годишно (kg $CO_{2екв}$/m^2/година, kg $CO_{2екв}$/ЕПРВ/година)	

([1]) Разгънатата застроена площ може да се изчисли, като се вземе предвид полезната площ на сградата, например площта, използвана в сертификатите за енергийни характеристики.

3.1.2. *Управление и свеждане до минимум на потреблението на вода*

Това е НДПУОС за прилагане на управление на водите съгласно принципите на цикъла „планирай, направи, провери, действай“ в офисите, притежавани или управлявани от публичната администрация, чрез:

— често събиране или постоянно наблюдение на данните за потреблението на вода; данните могат да се събират на ниво сграда, части на сградата, в които се използва вода (например лоби, офиси, стол/кафене), както и по категория крайна употреба (например тоалетни, кухни);

— анализиране на данните, определяне на цели, определяне на еталони и използването им за сравняване с действителното потребление на вода;

— определяне на стратегия и план за действие за намаляване на употребата на вода (например монтиране и редовна поддръжка на високоефективни смесители, душове и редуктори на налягането, монтиране на системи за събиране на дъждовна вода).

Приложимост

Тази НДПУОС е широко приложима за офис сградите, притежавани или управлявани от публични администрации, при условие че разходите за инсталиране и поддръжка на системи за мониторинг и събиране на данни за използването на водата се възстановяват от очакваното спестяване на вода, което може да бъде постигнато. Действията, които могат да възникнат вследствие на прилагането на тази НДПУОС в наетите сгради, е вероятно да бъдат по-ограничени.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i5) Общо потребление на вода на служител на еквивалент на пълно работно време (ЕПРВ) годишно (m^3/ЕПРВ/година), разделено на (ако е приложимо): — използване на вода от водопроводната мрежа (m^3/ЕПРВ/година) — използване на събрани дъждовни води (m^3/ЕПРВ/година) — използване на рециклирана „сива“ вода (m^3/ЕПРВ/година) i6) Общо потребление на вода на единица вътрешна разгъната застроена площ годишно (m^3/m^2/година), разделено на (ако е приложимо): — използване на вода от водопроводната мрежа (m^3/m^2/година) — използване на събрани дъждовни води (m^3/m^2/година) — използване на рециклирана „сива“ вода (m^3/m^2/година)	b1) Общото потребление на вода в офис сградите е по-ниско от 6,4 m^3/служител на еквивалент на пълно работно време/година

3.1.3. *Управление и свеждане до минимум на образуването на отпадъци*

Това е НДПУОС за прилагане на усъвършенствано управление на отпадъците в офисите, притежавани или управлявани от публични администрации, която се основава на:

— предотвратяване: създаване на процедури и архиви без хартия, осигуряване на трайност на оборудването и консумативите (например чрез екологосъобразни обществени поръчки, вж. раздел 3.11), създаване на възможност за повторно използване на офис мебели и оборудване (например създаване на онлайн опис на наличното оборудване, мебели и канцеларски материали, които вече не са нужни, и гарантиране, че всички служби и персонал търсят в този опис преди да купуват нови вещи; осигуряване на професионално почистване, ремонт и поддръжка с цел удължаване на експлоатационния живот); стимулиране на персонала да използва повторно чаши за многократно употреба вместо пластмасови изделия за еднократна употреба; осигуряване на фонтани за вода (без пластмасови чаши) вместо пластмасови бутилки на срещи или в обществени пространства;

— разделяне: лесен достъп до кошове за рециклиране на всички най-често срещани видове отпадъци и създаване на пунктове за рециклиране за всички останали видове отпадъци с цел да се сведе до минимум генерирането на остатъчни отпадъци; закупуване на оборудване и консумативи, направени от рециклируеми материали;

— мониторинг: редовно отчитане на количествата генерирани отпадъци по видове, обхващащи всички видове отпадъци (например разделно събрани фракции, остатъчни отпадъци, опасни отпадъци); това може да се постигне посредством подходящи стратегии и участие на служители от различни служби.

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за всички публични администрации и е специфична за офисните дейности. Изпълнената конкретна мярка (например различните фракции, на които са разделени отпадъците) следва да отразява специфичните условия (например видове генерирани отпадъци, наличност на местни услуги за рециклиране за определени видове отпадъци, местно законодателство и разходи за управление на отпадъците).

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i7) Общо количество генерирани офис отпадъци на служител на еквивалент на пълно работно време (ЕПРВ) (kg/ЕПРВ/година).	
i8) Общо количество мебели, оборудване и канцеларски материали годишно, които се използват повторно (килограм/ЕПРВ/година, EUR за избегнати покупки/ЕПРВ/година)	b2) За депониране се изпращат нула отпадъци, генерирани в офис сградите
i9) Офис отпадъци, изпратени за рециклиране като % от общото тегло на отпадъците (%)	b3) Общото количество генерирани отпадъци в офис сградите е по-малко от 200 kg/служител на еквивалент на пълно работно време/година
i10) Остатъчни офис отпадъци ([1]) като % от общото тегло на отпадъците (%)	

([1]) Остатъчните отпадъци представляват отпадъчна фракция, която не се изпраща за повторна употреба, рециклиране, компостиране или анаеробно разграждане.

3.1.4. *Свеждане до минимум на използването на хартия и консумативи в офисите*

Това е НДПУОС за:

— прилагане и насърчаване на вътрешни процедури (например процедури без хартия, като например електронни работни потоци, електронни подписи и електронни архиви, без отпечатване на документи за събрания, без отпечатване на бюлетини/доклади, двустранно отпечатване като вариант по подразбиране), които помагат на служителите и обществеността да избягват използването на офисна хартия (т.е. хартия за копирна машина/принтер) и консумативи (т.е. всички материали, като например химикалки, моливи, маркери, преносими компютри, използвани в офисите), като по този начин се намали търсенето;

— използване на екологосъобразни обществени поръчки (вж. раздел 3.11) за постигане на избор с по-слабо въздействие, например хартия с по-нисък грамаж, по-дълготрайни, презареждащи се продукти и алтернативи с ниско въздействие върху околната среда или ниска токсичност.

Приложимост

Тази НДПУОС е широко приложима за всички публични администрация.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i11) Брой листове ([1]) офис хартия, използвани дневно от служител на еквивалент на пълно работно време (ЕПРВ) (листове хартия/ЕПРВ/работен ден)	b4) Потреблението на офис хартия е по-ниско от 15 листа А4/служител на еквивалент на пълно работно време/работен ден
i12) Дял на закупената офис хартия, сертифицирана като екологосъобразна, спрямо общото количество закупена офис хартия (%)	b5) Използваната офис хартия е 100 % рециклирана или сертифицирана с екомаркировка тип I по ISO ([2]) (например екомаркировката на ЕС)
i13) Разходи за закупените офис консумативи на служител на еквивалент на пълно работно време (ЕПРВ) годишно (EUR/ЕПРВ/година)	

([1]) Броят на листовете хартия с различни размери (например А4, А3) може да бъде преобразуван в еквивалентен брой листове с размер А4 (например един А3 лист е еквивалентен на два листа А4).

([2]) Като част от серията екологични стандарти ISO 14000 Международната организация по стандартизация изготви подсерия (ISO 14020) специално за етикетирането във връзка с околната среда, която обхваща три вида схеми за етикетиране. В този контекст екомаркировката от „тип I“ представлява многокритерийно етикетиране, разработено от трета страна. Примери за това на равнище ЕС са „екомаркировката на ЕС“ или, на национално или многостранно равнище, „Blaue Engel“, „Austrian Ecolabel“ и „Nordic Swan“.

3.1.5. *Свеждане до минимум на въздействието върху околната среда на пътуването до работното място и на служебните пътувания*

Това е НДПУОС за свеждане до минимум на въздействието върху околната среда на пътуването до работното място и на служебните пътувания чрез:

— ангажираност и промяна в поведението на персонала към по-устойчиво пътуване до работното място (например кампании чрез цифрови инструменти, икономически стимули/демотивиращи средства, използване на социални игри или стимули, основаващи се на възнаграждение);

— изготвяне на планове за пътуване на персонала в цялата организация, които да насърчават устойчивите начини на пътуване до работното място и на служебни пътувания (например договор с местни доставчици на обществен транспорт за адаптиране на маршрутите към потребностите на пътуващите; определяне на бюджет за въглеродни емисии за служебни пътувания);

— включително строги критерии за устойчивост при възлагането на поръчки за транспортни услуги (например използване на влак, а не на полети за кратки пътувания; предпочитане на преки полети или мултимодални пътувания пред свързващи полети);

— намаляване на пътуванията до работното място с автомобил, когато съществува обществен транспорт, и насърчаване на ефективното използване на автомобили (например намаляване на пътуванията на автомобили с по един пътник чрез насърчаване на съвместно ползване на автомобили от служителите);

— осигуряване на гъвкавост в работата на служителите, като по този начин се намаляват нуждите от транспорт като цяло (например въвеждане на работа от разстояние и от дома, инсталиране на оборудване за виртуални срещи).

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за всички видове и мащаби на публичните администрации. Специфичните мерки, които трябва да бъдат приложени, обаче варират в зависимост от местните условия, като например географско положение и наличие на обществен транспорт.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i14) Прилагане на инструменти за насърчаване на устойчивото пътуване до работното място (да/не)	
i15) Процент на членовете на персонала, които пътуват ежедневно поединично с автомобил (%)	
i16) Процент на членовете на персонала, които ходят пеша, карат велосипед или използват обществен транспорт до работното място поне 3 пъти в седмицата (%)	b6) Инструментите за насърчаване на устойчивото пътуване на служителите до работното място се прилагат и насърчават
i17) Общо емисии на $CO_{2екв}$ от служебни пътувания годишно (t $CO_{2екв}$/година)	b7) Изпълнява се бюджет за въглеродни емисии за всички служебни пътувания
i18) Общо емисии на $CO_{2екв}$ от служебни пътувания на служител на еквивалент на пълно работно време (ЕПРВ) годишно (kg $CO_{2екв}$/ЕПРВ/година)	b8) Налице е видеоконферентно оборудване за целия персонал и използването му се наблюдава и насърчава
i19) Прилагане на бюджет за въглеродни емисии за всички служебни пътувания (да/не)	
i20) Наличие на видеоконферентно оборудване за целия персонал и мониторинг и насърчаване на използването му (да/не)	

3.1.6. *Свеждане до минимум на въздействието върху околната среда на столовете за хранене и кафенетата*

Това е НДПУОС за:

— предоставяне на услуги от столове за хранене или кафенета, или храните и напитките за столовете за хранене и кафенетата се управляват в рамките на предприятието, въвеждат се изисквания за устойчивост, като например сезонни, биологични храни, осигуряване на вегетариански/вегански варианти и избягване (когато е възможно) на предлагане на продукти в пластмасови опаковки за еднократна употреба; избиране на доставчици на услуги, които могат да предлагат услуги без използването на пластмасови изделия за еднократна употреба, като например чаши, съдове и прибори за хранене (вж. също раздел 3.11);

— провеждане на кампании за ангажиране на персонала, насърчаващи устойчивия избор на храни;

— промяна в поведението в столовете за хранене и кафенетата чрез избор на архитектура (т.е. промяна в начина на представяне на вариантите, които могат да направят конкретен избор естествено или обичайно предпочитан) и ценовата политика (т.е. по-ниска цена за по-устойчив избор на храни);

— прилагане на политика за намаляване на отпадъците от храни чрез намаляване на порциите храна, предлагане на порции с различна големина, внимателно предварително планиране на менютата и др.

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за всички видове и големина на офисите на публичните администрации, които имат вътрешен стол за хранене или кафене.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i21) Процент на предлаганите варианти за храна със слабо въздействие върху околната среда (например сезонни, биологични) (% на храните със слабо въздействие върху околната среда спрямо общия обем на покупките)	—
i22) Количество на хранителните отпадъци, генерирани от предлаганите ястия (g/ястие)	
i23) Процент на хранителните отпадъци, изпратени за анаеробно разграждане (% на изпратените за анаеробно разграждане хранителни отпадъци спрямо общото количество хранителни отпадъци в тонове)	

3.1.7. *Свеждане до минимум на въздействието върху околната среда от организирането на срещи и събития*

Това е НДПУОС за:

— въвеждане на система за управление на устойчиви събития; системата за управление може да бъде приложена от самата публична администрация и/или следва да се търсят изпълнители/доставчици, които имат система за управление; доставчиците и хотелите могат да имат и система за управление по околна среда (например EMAS);

— информиране на всички заинтересовани страни (от доставчиците до представителите и по-широката общественост) и ангажиране на участниците и/или присъстващите на дадено мероприятие по отношение на мерките, които могат да предприемат за намаляване на въздействието върху околната среда вследствие на участието в мероприятието (например използване на правилни отделни контейнери, използване на вода от чешмата и бутилки за многократна употреба, избиране на устойчиви транспортни средства);

— избиране на мястото на мероприятието или срещата, като се вземат предвид екологичните критерии (например добра свързаност с обществения транспорт, сграда с намалено въздействие върху околната среда, място с въведена система за управление по околна среда);

— избиране на продукти и услуги, необходими за организиране на срещи и събития за изпълнение на екологосъобразни обществени поръчки (вж. раздел 3.11) и ограничаване на приспособленията и на съдържанието на пакетите за конференции (например брошури, устройства за съхранение с USB интерфейс, баджове);

— получаване на кетъринг услуги или храни и напитки чрез кетъринг услуги, управлявани в рамките на предприятието, въвеждане на изисквания за устойчивост, като например сезонни, биологични храни, осигуряване на вегетариански/ вегански варианти и избягване (когато е възможно) на предлагане на продукти в пластмасови опаковки за еднократна употреба; избиране на доставчици на услуги, които могат да предлагат услуги без използването на пластмасови съдове, чаши и прибори за хранене за еднократна употреба и осигуряване на фонтани за вода вместо бутилки с вода (вж. също раздели 3.1.6 и 3.11).

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за всички видове и мащаби на публичните администрации, които организират срещи и събития.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i24) Дял на доставчиците с призната система за устойчиво управление на събития (например ISO20121) или система за управление на околната среда (например EMAS) (%)	—
i25) Дял на свързаните със събития тръжни процедури, съдържащи в критериите посочване на призната система за управление на събития (например ISO20121) или система за управление по околна среда (например EMAS) (%)	

3.2. **Най-добри практики за управление по околна среда по отношение на устойчивата енергия и изменението на климата**

Този раздел е насочен към местните органи както в качеството им на административни органи и доставчици на услуги с широк спектър от преки операции, включващи използването на енергия, така и като органи с ръководна роля за територията, за която отговарят. НДПУОС в настоящия раздел са разделени на четири групи:

— НДПУОС в рамките на политиката, свързана с мерките на политиката, които местните органи могат да въведат, за да стимулират устойчивата енергия както на вътрешно равнище, така и в рамките на управляваната територия, както и смекчаването на последиците от изменението на климата и адаптирането към тях;

— НДПУОС относно преките операции и за това как местните органи могат да намалят използването на енергия и да преминат към възобновяема енергия в собствените си сгради и инфраструктури;

— НДПУОС относно регулаторната и планиращата роля на общините;

— НДПУОС относно влиянието на общините върху техните територии, относно ролята например, която публичният сектор може да изпълнява, и как местните органи могат да накарат жителите и организациите да предприемат действия.

НДПУОС в рамките на политиката

3.2.1. *Изготвяне на опис за потреблението на енергия и емисиите на територията на общината*

Това е НДПУОС за:

— систематично събиране на данни за потреблението на енергия и емисиите на територията на общината; обхватът на описа включва потреблението на енергия и емисиите на територията от всички сектори, като се обхващат промишлеността, търговията/услугите, селското стопанство, строителството, жилищният фонд и транспортът;

— публично докладване на събраните данни и използването им за набелязване на действия за намаляване на емисиите на парникови газове на територията (вж. раздел 3.2.2).

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за всички местни органи.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i26) Общи годишни въглеродни емисии на територията на общината: абсолютни (t $CO_{2екв}$) и на жител (kg $CO_{2екв}$/жител)	—
i27) Годишно потребление на енергия от територията на общината на жител, изразено като крайна енергия (kWh/жител)	

3.2.2. *Установяване и прилагане на общински план за действие в областта на енергията и климата*

Това е НДПУОС за създаване на общински план за действие в областта на енергията и климата, основаващ се на описа на потреблението на енергия и емисиите (вж. раздел 3.2.1). Планът за действие включва краткосрочни и дългосрочни цели, основани на науката и доказателствата, които могат да бъдат постигнати чрез изпълнение на редица определени действия (например намаляване на потреблението на енергия от частните сгради и предприятията, намаляване на потреблението на енергия от общинските сгради и местните обществени услуги, подобряване на обществения транспорт).

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за всички местни органи.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i28) Въведен е общински план за действие в областта на енергията и климата, включващ цели и действия (да/не) i26) Общи годишни въглеродни емисии на територията на общината: абсолютни (t $CO_{2екв}$) и на жител (kg $CO_{2екв}$/жител) i27) Годишно потребление на енергия от територията на общината на жител, изразено като крайна енергия (kWh/жител)	b9) Въведен е общински план за действие в областта на енергията и климата, който включва цели и действия и се основава на данните за потреблението на енергия и емисиите

3.2.3. *Установяване и прилагане на стратегия за адаптиране към изменението на климата в рамките на територията на общината*

НДПУОС има за цел установяване на цялостна стратегия за адаптиране към изменението на климата за територията на общината, която позволява опазването на застроената и естествената околна среда от неблагоприятните ефекти и въздействията на изменението на климата (например наводнения, топлинни вълни, суши). Стратегията за адаптиране към изменението на климата може да надгражда други местни и регионални стратегии за адаптиране и да осигурява тяхната взаимосвързаност. Стратегията трябва да бъде съгласувана и да бъде взета предвид в останалите приложими политики и стратегии (например планове за управление на водни басейни).

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за всички местни органи. Обхватът на стратегията за адаптиране следва да бъде разработен във връзка със специфичния контекст на публичната администрация. Включените в стратегията мерки трябва да съответстват на очакваните въздействия от изменението на климата върху нейната територия.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i29) Въведена е цялостна стратегия за адаптиране към изменението на климата за територията на общината (да/не) i30) Процент на домовете и предприятията, защитени в резултат на стратегията (%)	b10) Въведена е цялостна стратегия за адаптиране към изменението на климата за територията на общината

НДПУОС за преки операции

3.2.4. *Изпълнение на енергийно ефективно улично осветление*

Това е НДПУОС за:

— извършване на одит на системата за улично осветление;

— подобряване на осветителните тела с цел избягване на осветление нагоре и натрапчиво осветление и максимално увеличаване на полезното осветление;

— намаляване на нивото на осветеност до действителните нужди (т.е. избягване на прекалена осветеност);

— подмяна на лампите, като се избират високоефективни технологии (например LED) и като се вземат предвид издръжливостта, индексът на цветопредаване ([9]) и цветната температура на светлината ([10]);

— прилагане на нощно затъмняване (т.е. намалено осветление късно през нощта);

— въвеждане на интелигентно улично осветление (например чрез използване на сензори за временно увеличаване на нивата на осветеност, когато е засечено присъствието на хора).

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за всички публични администрации, които пряко или непряко (чрез публично или частно дружество) управляват осигуряването на улично осветление. Инвестициите, необходими за изпълнение на изброените мерки, могат да представляват ограничение в някои случаи и да засягат избора на конкретни мерки за изпълнение, но като цяло се компенсират от икономиите на енергия и имат като резултат разумни срокове на възвращаемост.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i31) Годишно потребление на енергия за улично осветление на жител (kWh/жител/година) i32) Годишно потребление на енергия за улично осветление на километър осветена улица (MWh/km/година)	b11) Потреблението на енергия за улично осветление на километър е по-ниско от 6 MWh/km/година

3.2.5. *Подобряване на енергийните характеристики на обществените сгради*

Това е НДПУОС за максимално увеличаване на енергийната ефективност на обществените сгради и свеждане до минимум на потреблението им на енергия. Това може да се постигне чрез подобряване на енергийните характеристики и целостта на външните ограждащи елементи на сградата (стени, покриви и остъкляване) и повишаване на херметичността, както и чрез монтиране на енергийно ефективно оборудване и въвеждане в експлоатация на енергийните системи.

Както новите, така и съществуващите обществени сгради могат да постигнат по-добри енергийните характеристики от минималните стандарти, определени в националните строителни норми ([11]), и да бъдат проектирани или ремонтирани като почти нулевоенергийни сгради (ПНЕС) преди въвеждане на задължението от страна на ЕС ([12]).

При определянето на мерките за подобряване на енергийните характеристики на сградите е необходимо да се вземат предвид не само енергийните характеристики, които трябва да бъдат постигнати, но и общите въздействия върху околната среда през целия жизнен цикъл на сградите ([13]). Тези въздействия могат да бъдат сведени до минимум, наред с другото, чрез избирането на устойчиви материали, изработени с ниско потребление на първична енергия, които гарантират в етапа на проектиране лесно адаптиране с цел подпомагане на бъдещо повторно използване на сградата и лесно обновяване (например гъвкави планове на площите), както и възможност за демонтаж за повторна употреба и рециклиране на строителните материали и елементи.

([9]) Индексът на цветопредаване на електрическата крушка показва способността на човешкото око да различава цветовете под този вид светлина. В местата, където разпознаването на цветовете е важно, е необходим висок индекс на цветопредаване.

([10]) Електрическите крушки със силен бял/студен компонент могат да имат изразено отрицателно въздействие върху местната фауна.

([11]) Директива 2010/31/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 19 май 2010 г. относно енергийните характеристики на сградите (ОВ L 153, 18.6.2010 г., стр. 13) (Директива относно енергийните характеристики на сградите) изисква държавите членки да определят минимални стандарти за енергийните характеристики на сградите, които да бъдат отразени в националните строителни норми. С нея беше въведена система за сравнителна оценка, чрез която постепенно да се повишат изискванията към енергийната ефективност, като същевременно изискванията се подлагат на редовен преглед.

([12]) Съгласно Директивата относно енергийните характеристики на сградите, към 2020 или към 2018 г. всички нови сгради, заети или притежавани от публични органи, трябва да имат много ниско или близко до нулево нетно потребление на енергия (почти нулевоенергийни сгради).

([13]) Понастоящем Европейската комисия осъществява доброволна пилотна рамка Level(s) за отчитане на цялостните показатели за устойчивост на сградите през целия им жизнен цикъл. Повече информация може да бъде намерена на адрес: http://ec.europa.eu/environment/eussd/buildings.htm

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за всички публични администрации, при условие че могат да отделят необходимите финансови ресурси за подобряване на енергийните характеристики на обществените сгради. Прилагането на тази НДПУОС може да е по-трудно в наетите сгради. Освен това равнището на енергийните характеристики, което може да бъде постигнато във всеки конкретен случай, ще бъде повлияно от характеристиките на сградата (например стара сграда).

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i1) Общо потребление на енергия на единица разгъната застроена площ годишно, изразено като крайна енергия (kWh/m^2/година). i33) Общо потребление на първична енергия на единица разгъната застроена площ годишно (kWh/m^2/година)	b12) Що се отнася до новопостроените сгради, сградата е проектирана с общо потребление на първична енергия (включващо всички видове ползване), което е по-ниско от 60 kWh/m^2/година b13) Що се отнася до съществуващите сгради, които се ремонтират, сградата е проектирана с общо потребление на първична енергия (включващо всички видове ползване), което е по-ниско от 100 kWh/m^2/година

3.2.6. *Подобряване на енергийните характеристики на социалните жилища*

Това е НДПУОС за подобряване на енергийните характеристики на социалните жилища както по отношение на съществуващите сгради, които се ремонтират, така и на новите сгради, както е описано по-горе за обществените сгради (вж. раздел 3.2.5). По отношение на социалните жилища НДПУОС трябва да ангажира местните жители в процеса на планиране на ремонта или проектирането на новата сграда, за да бъдат взети под внимание техните нужди и да бъдат запознати с предимствата на почти нулевоенергийните сгради и начините на използването им.

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за публичните администрации, които управляват социални жилища. Размерът на необходимите инвестиции може да се окаже важна пречка за прилагането ѝ. При все това съответните социални ползи (по-добро благосъстояние, намалена енергийна бедност) и финансови ползи (икономии на енергия, ако разходите за енергия се плащат централно, или по-висок процент наематели, които плащат наема си, ако отговарят за собствените си разходи за енергия), превишават инвестициите.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i1) Общо потребление на енергия на единица разгъната застроена площ годишно, изразено като крайна енергия (kWh/m^2/година). i33) Общо потребление на първична енергия на единица разгъната застроена площ годишно (kWh/m^2/година)	b12) Що се отнася до новопостроените сгради, сградата е проектирана с общо потребление на първична енергия (включващо всички видове ползване), което е по-ниско от 60 kWh/m^2/година b13) Що се отнася до съществуващите сгради, които се ремонтират, сградата е проектирана с общо потребление на първична енергия (включващо всички видове ползване), което е по-ниско от 100 kWh/m^2/година

3.2.7. *Постигане на енергийна ефективност на обществените сгради чрез договори за енергоспестяване с гарантиран резултат*

Това е НДПУОС за изпълнение на договори за енергоспестяване с гарантиран резултат за обществени сгради. Публичната администрация назначава дружество за предоставяне на енергийни услуги, което да определи подходящите подобрения на енергийната ефективност на обществените сгради, да ги разработи, да ги въведе, да предостави гаранция, че ще бъде постигнато определено равнище на икономия на енергия, да поеме отговорност за риска от инвестицията и в много случаи — да осигури финансирането за плащането на проектите. Това позволява на публичните администрации да подобряват енергийната ефективност на обществените сгради, без да е необходимо да извършват предварително финансиране на инвестиционните разходи.

Съществуват два вида договори за енергоспестяване с гарантиран резултат:

— договори за споделени икономии, при които дружеството за предоставяне на енергийни услуги и публичната администрация си поделят икономиите на разходи според предварително определен процент за определен брой години;

— договорите за гарантирани икономии, при които дружеството за предоставяне на енергийни услуги гарантира известно равнище на икономия на енергия за публичната администрация, която получава по-евтина сметка за енергия. Действителните спестявания обаче са по-високи от гарантираните и дружеството за предоставяне на енергийни услуги получава разликата.

Приложимост

Всички публични администрации могат да прилагат договори за енергоспестяване с гарантиран резултат с цел въвеждане на подобрения в енергийната ефективност на своите сгради. Това е особено важно за публичните администрации и/или проекти, за които би било трудно в противен случай да направят необходимите инвестиции поради липса на финансови възможности или технически и управленски капацитет за подобряване на енергийните характеристики.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i34) Процент от общото потребление на енергия от публичната администрация, обхванато от договори за енергоспестяване с гарантиран резултат (%)	—

3.2.8. *Подобряване на енергийните характеристики на съществуващите обществени сгради чрез мониторинг, енергийно управление и насърчаване на промени в поведението*

Това е НДПУОС за:

— обучение на ключовия персонал, пряко отговорен за управлението на сградите и енергията в областта на енергийната ефективност; обучението трябва да включва теоретични и практически сесии, подкрепени от подходящи наръчници и ръководства;

— ангажиране на целия персонал в действия, които влияят върху използването на енергията (например изключване на осветлението, задаване на правилна температура на помещението), като се поставя специален акцент върху уважавани и влиятелни членове на персонала (например лидери, които могат да променят модела на поведение);

— планиране и провеждане на кампании за промяна на модела на поведение с цел насърчаване на енергийната ефективност в публичната администрация; на първо място трябва да бъде определена целевата аудитория на всяка кампания и след това сред целевия персонал могат да бъдат насърчавани по подходящ начин конкретни действия, свързани с енергийната ефективност.

— приемане на сертификати за енергийни характеристики и сертификати за показване на потреблението на енергия, в които се оценяват енергийните характеристики на сградата, за да бъдат показани на видно място в сградата или за да бъдат използвани като инструмент за включване в определени кампании за повишаване на осведомеността.

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за всички публични администрации.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i1) Общо потребление на енергия на единица разгъната застроена площ годишно, изразено като крайна енергия (kWh/m^2/година).	—
i35) Процент на ангажираните лица, които продължават да са ангажирани една година след стартирането на кампания за повишаване на осведомеността (%)	
i36) Часове обучение, свързано с околната среда, предоставени на служител на еквивалент на пълно работно време (ЕПРВ) и на година (часове/ЕПРВ/година).	

3.2.9. *Изграждане на мрежи за централно отопление и/или централно охлаждане*

Тази НДПУОС има за цел въвеждане на мрежи за централно отопление и/или мрежи за централно охлаждане, за да бъдат осигурени на обществените сгради и/или домакинствата отопление на помещенията и топла вода или съответно охлаждане на помещенията. Генерирани в централни мощности, отоплението и/или охлаждането, подавани към мрежата, могат да се получават от системи за комбинирано производство на топло- и електроенергия или тригенерационни електроцентрали. Когато е възможно, могат да бъдат постигнати допълнителни ползи за околната среда чрез използване в тези системи на възобновяема биомаса или геотермална енергия или отпадъчна топлина от промишлени инсталации.

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за всички местни органи. Тя е от особено значение по отношение на новозастроените площи и основните ремонти на комплексите от обществени сгради или останалите обществени инфраструктури (например плувни басейни). Съществуват известни ограничения за населени места с ниска гъстота на населението и там където търсенето на отопление и охлаждане варира значително.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i37) Годишни емисии на CO_2 на системата, осигуряваща отопление или охлаждане, преди и след въвеждането на централното отопление/охлаждане, като абсолютна цифра или на единица разгъната застроена площ на отопляваните или охлажданите сгради (t $CO_{2екв}$, kg $CO_{2екв}$/m^2)	—

3.2.10. *Въвеждане на системи, използващи енергия от възобновяеми източници, получена на място, и минисистеми за комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия (КПТЕЕ) в обществени сгради и социални жилища*

Това е НДПУОС за осигуряване на технологии с ниски нива на въглеродни емисии за обществени сгради и социални жилища, за да се посрещне търсенето на енергия. Те могат да включват слънчеви топлинни системи за генериране на топлина, фотоволтаични панели за производство на електроенергия, получена на място, или, в случай на достатъчно търсене на топлинна енергия, маломащабни системи за комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия (минисистеми за КПТЕЕ) с цел съвместно генериране на топлинна енергия и електроенергия при по-висока обща ефективност. Минисистемите за КПТЕЕ могат да работят с газ или да осигуряват допълнителни ползи за околната среда, ако работят с биомаса, когато е налице местен източник на устойчива биомаса.

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за всички публични администрации. Възможността за внедряване на конкретни решения обаче може да бъде ограничена от наличието на местно равнище на възобновяеми енергийни източници и необходимите финансови инвестиции.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i38) Генериране на енергия от възобновяеми източници на място на единица разгъната застроена площ (kWh/m^2/година)	
i39) Дял от общото потребление на енергия, произведена от възобновяеми енергийни източници на място (%)	b14) 100 % от електроенергията, използвана в обществена сграда, е произведена от възобновяеми енергийни източници на място (%)
i40) Дял от общото потребление на енергия, осигурена от генерирана на място енергия с ниски нива на въглеродни емисии (%)	b15) 100 % от търсенето на топла вода в обществена сграда/сграда за социални жилища се посреща чрез генериране на топлинна енергия от възобновяеми енергийни източници на място (%)
i41) Дял от общото потребление на електроенергия, произведена от възобновяеми енергийни източници на място (%)	
i42) Процент на търсенето на топла вода, който се посреща чрез генериране на топлинна енергия от възобновяеми енергийни източници на място (%)	

НДПУОС относно регулаторната и планиращата роля на общините

3.2.11. *Определяне на по-високи стандарти за енергийна ефективност и изисквания по отношение на енергията от възобновяеми енергийни източници в планирането на земеползването за нови сгради и сгради, подложени на основни ремонти, чрез местните строителни разпоредби, градско планиране и разрешения за строеж*

Това е НДПУОС за въвеждане в местната система за планиране на разпоредбата, че новопостроените сгради и ремонтите в рамките на територията се осъществяват с помощта на водещи енергийни стандарти (т.е. висока енергийна ефективност и интегриране на генерирането на енергия от възобновяеми източници). Местната автономност дава възможност на повечето общини да надхвърлят енергийните стандарти и изискванията по отношение на енергията от възобновяеми източници, определени от националното законодателство, и да прилагат положителни промени на местно равнище. Изискванията, въведени в системата за местно планиране, могат да се актуализират редовно, като следват развитието на строителната промишленост и новите национални цели.

Също така това е НДПУОС за вземане предвид на енергийните характеристики и интегрирането на възобновяемите енергийни източници в градоустройственото планиране и разрешенията за строителство с цел да се изисква и/или да се насърчават организациите и жителите да възприемат решения за устойчива енергия.

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за всички местни органи, които имат роля при определянето на местните строителни разпоредби и/или при издаването на разрешения за строителство. Въпреки това е възможно националното законодателство да налага ограничения относно това, което органите могат да изискват.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i43) Установяване на правила, определящи по-високи стандарти за енергийна ефективност и изисквания за енергията от възобновяеми енергийни източници (да/не)	—
i44) Равнище на енергийната ефективност, изисквано от местните строителни разпоредби (kWh/m^2/година)	
i45) Систематично вземане под внимание на енергийните характеристики и интегрирането на възобновяемите енергийни източници при разглеждането на разрешенията за строителство (да/не)	

НДПУОС относно влиянието на общините върху техните територии

3.2.12. *Роля на публичния сектор като водещ пример*

Това е НДПУОС за:

— демонстриране на амбиция чрез надвишаване на съществуващите национални или международни цели за собственото потребление на енергия от местните органи и за потреблението на енергия на територията им с категоричен ангажимент на най-високо общинско равнище и ангажираност на останалите заинтересовани страни;

— служене за пример: общината може да прилага водещи мерки и да постигне водещи равнища на енергийна ефективност както за да докаже, че това е възможно, така и за да насърчи местния пазар за устойчиви енергийни решения; общината може също така да представи водещи проекти, за да демонстрира ангажимента на публичния орган към устойчивостта;

— общуване по ефективен начин с широката общественост: публичната администрация трябва да бъде считана за постигаща амбицията, за да се насърчат други заинтересовани страни да последват примера;

— подкрепяне на създаването на схеми за стимулиране: създаване на местни схеми за финансиране на жителите в действията им за намаляване на въздействието им върху околната среда;

— помощ за преодоляване на институционалните бариери за възприемането на устойчиви енергийни решения.

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за всички местни публични администрации.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i46) Изпълнение на водещи и демонстрационни проекти (да/не)	—
i47) Постигане на амбициозно равнище на енергийни характеристики във всички сгради и дейности на публичната администрация (да/не)	

3.2.13. *Информационни и консултантски услуги относно енергийната ефективност и енергията от възобновяеми източници за гражданите и предприятията и създаването на публично-частни партньорства*

Това е НДПУОС за:

— създаване на стратегически партньорства, които да включат широката общественост в разработването и реализирането на схеми за намаляване на въглеродните емисии;

— създаване на информационни и консултантски услуги, които да помогнат на жителите и предприятията да намалят потреблението си на енергия;

— създаване и включване в публично-частни проекти, свързани с енергетиката: публичните администрации могат да си сътрудничат с частни организации със специализирани познания относно проекти за енергийна ефективност и енергия от възобновяеми източници;

— подпомагане на пилотни нисковъглеродни проекти: пилотните проекти могат да спомогнат за въвеждането на пазара на решения за енергийна ефективност и енергия от възобновяеми източници с потенциал да бъдат възпроизведени от организации и граждани на тяхната територия.

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за всички публични администрации, които играят роля в насърчаването на енергийната ефективност и/или енергията от възобновяеми източници за жителите и предприятията.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i48) Публичната администрация предоставя информационни и консултантски услуги, свързани с енергийната ефективност и енергията от възобновяеми източници (да/не) i49) Публичната администрация подкрепя пилотни нисковъглеродни проекти, например чрез публично-частни партньорства (да/не)	—

3.2.14. *Термографско проучване на застроената среда на територията на общината*

Това е НДПУОС относно използването на термография за събиране на данни с различни мащаби и за предоставяне на визуална информация за излъчването на топлина, за да се разбере къде трябва да се реализират приоритетно решения за енергийна ефективност и да се ангажират жителите и местните организации по отношение на енергийната ефективност на сградите. Термографско изследване на голяма площ може да се извърши чрез въздушна термография.

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за местните органи. Термографското проучване трябва да се извърши при определени условия по отношение на климата (т.е. температура, вятър), периода на годината (т.е. зима) и времето от деня (т.е. рано сутрин).

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i50) Процент от застроената площ на територията на общината, обхваната от термографско проучване (%) i51) Потенциални икономии на енергия, които са установени благодарение на анализа на термографското проучване (kWh/година, EUR/година)	b16) Налични са неотдавнашни (< 5 години) термографски данни с висока резолюция (< 50 см) за 100 % от застроената площ на територията на общината

3.3. **Най-добри практики за управление по околна среда по отношение на мобилността**

Този раздел е насочен към публичните администрации, отговорни за мобилността и/или обществения транспорт на тяхната територия.

3.3.1. *Въвеждане на устойчив план за градска мобилност*

Това е НДПУОС за приемане на устойчив план за градска мобилност (УПГМ), с цел осигуряване на интегриран подход към всички видове транспорт, като същевременно се взема предвид планирането на заобикалящата среда. УПГМ има за цел да се подобрят безопасността и сигурността, да се намалят замърсяването на въздуха и шумовото замърсяване, да се намалят емисиите и потреблението на енергия, да се подобрят ефикасността и разходната ефективност на транспорта и да се повишат привлекателността и качеството на градската среда и градското устройство. В следващите раздели (3.3.2—3.3.9) се описват мерки, които могат да бъдат включени в УПГМ.

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за всички публични администрации, отговорни за мобилността и/или обществения транспорт. Местните и контекстуалните фактори могат да окажат въздействие върху конкретните мерки, които е възможно да бъдат включени в УПГМ, както и върху тяхната приложимост.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i52) Дял на пътуванията с различен вид транспорт (% от пътуванията с автомобил, мотоциклет, обществен транспорт, колоездене и ходене пеша)	—
i53) Достъп до обществен транспорт (дял на населението, живеещо на разстояние до 300 метра от спирка на градски обществен транспорт, който е с минимална честота на преминаване 15—20 минути) (%)	

3.3.2. *Насърчаване на колоезденето и ходенето пеша чрез велосипедна инфраструктура, схеми за съвместно ползване на велосипеди и популяризиране на ходенето пеша*

Това е НДПУОС за:

— приемане на мерки на политиката и стратегии за насърчаване на колоезденето и ходенето пеша; колоезденето и ходенето пеша трябва да бъдат признати като отделни видове транспорт в документите за политиките и планирането и стратегическите планове на градовете, като се включват конкретни мерки за всеки от тях;

— създаване на ефективна инфраструктура; пешеходната инфраструктура и велосипедната инфраструктура са нужни, за да бъдат ходенето пеша и колоезденето безопасни, бързи и привлекателни;

— прилагане на методологически инструменти за систематичното събиране на данни за ходенето пеша и колоезденето; след развитието на ходенето пеша и колоезденето и оценяването на ефекта от прилаганите мерки НДПУОС може да подкрепи по-нататъшното вземане на решения и избора за насърчаване на устойчивия транспорт;

— разработване на ефективни и целенасочени инструменти за информиране с цел насърчаване на ходенето пеша и колоезденето сред жителите и пътуващите ежедневно между дома и работното място

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за всички публични администрации, отговорни за мобилността. Някои местни и контекстуални фактори (например топографията) е възможно да ограничат приложимостта на конкретни мерки, подкрепящи и насърчаващи ходенето пеша и колоезденето.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i52) Дял на пътуванията с различен вид транспорт (% от пътуванията с автомобил, мотоциклет, обществен транспорт, колоездене и ходене пеша)	
i54) Дължина на велосипедната инфраструктура (велосипедни алеи, велосипедни ленти) общо (в километри) и по отношение на дължината на общата пътна мрежа за превозните средства (километри велосипедни алеи/километри пътища)	b17) Градът има модален дял за колоездене от 20 % или повече ИЛИ градът е увеличил дела на колоезденето с поне 50 % през последните пет години.
i55) Градът има специална политика или план за инвестиране в пешеходна/велосипедна инфраструктура и измерими цели за увеличаване на ходенето пеша/колоезденето, които са одобрени на политическо равнище (да/не)	b18) Поне 10 % от инвестициите на града в транспортната инфраструктура и поддръжката ѝ са предвидени за велосипедната инфраструктура.

3.3.3. *Изпълнение на широкомащабна схема за съвместно ползване на автомобили*

Това е НДПУОС за подкрепяне и насърчаване на създаването на широкомащабна схема за съвместно ползване на автомобили на територията на общината. В общия случай услугите за съвместно ползване на автомобили не се управляват от града, в който се предлагат; въпреки това общината може да създаде подкрепяща инфраструктура и да въведе подходяща политика и законодателство за интегриране на съвместното ползване на автомобили в градската мрежа и в обществения транспорт. Публичната администрация също може да стане стопански клиент на местната услуга за съвместно ползване на автомобили, да привлича вниманието на обществеността, да популяризира услугата и да установи стандарти, които операторите на услугата за съвместно ползване на автомобили трябва да спазват, за да могат да се възползват от подкрепящата инфраструктура на града (например ленти с привилегирован достъп, зони с нисък трафик). Градовете могат също да решат да субсидират оператор на услуга за съвместно ползване на автомобили, за да разширят или ускорят темпа на растеж.

Приложимост

Тази НДПУОС е особено важна за местните органи в градските територии с над 200 000 жители. местните органи на територии с по-малък брой на населението могат да срещнат затруднения в прилагането на тази НДПУОС поради ограничения брой клиенти на схемата за съвместно ползване на автомобили, по-високите разходи, по-слабо развитата мрежа за обществен транспорт и т.н.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i56) Брой на потребителите на услуга за съвместно ползване на автомобили на 10 000 жители (брой/10 000 жители)	
i57) Брой регистрирани потребители на автомобил за съвместно ползване (брой потребители/брой превозни средства)	
i58) Брой жители на споделен автомобил (брой жители/брой превозни средства)	b19) Поне 8 частни автомобила са заменени от всяко превозно средство от парка на оператора на услугата за съвместно ползване на автомобили
i59) Изминат километраж от потребителите на услуга за съвместно ползване на автомобили на година (km/потребител/година)	b20) На 2 500 жители се пада поне един споделен автомобил
i60) Брой на частните автомобили, заменени от всяко превозно средство от парка на оператора на услугата за съвместно ползване на автомобили (брой заменени частни автомобили/брой на споделените превозни средства)	

3.3.4. *Интегрирана продажба на билети за обществен транспорт*

Това е НДПУОС за въвеждане на интегрирана продажба на билети под формата на интелигентна система с възможност за идентифициране и таксуване за пътувания, при които се използват няколко вида транспорт. Ако публичната администрация действа като оператор на обществения транспорт (например чрез дъщерно дружество, собственост на града), тя сама може да извършва интегрирана продажба на билети. В случаите, когато общината възлага услуги за обществен транспорт на частни дружества, при тръжната процедура могат да се изискват решения за интегрирана продажба на билети.

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за всички публични администрации, отговорни за обществения транспорт. При все това възстановяването на първоначалните инвестиции по отношение на времето и финансирането, необходими за въвеждането на интелигентна система за интегрирана продажба на билети, може да се окаже предизвикателство при наличието на по-ниска от определената критична маса от потребители и годишни трансакции.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i61) Процент на пътуванията, платени чрез интегрирания билет (%)	b21) Поне 75 % от пътуванията са платени чрез интегрирания билет (%)
i62) Брой на ползвателите на обществения транспорт, които биха използвали частен моторизиран транспорт при липса на система за интегрирана продажба на билети (нормализиран спрямо общото население в обхванатия район)	

3.3.5. *Увеличаване на използването на електрически превозни средства в градските райони*

Това е НДПУОС за закупуване на електрически превозни средства (т.е. електрически автомобили, мотопеди и велосипеди) за собствения парк на публичната администрация. Освен това могат да бъдат въведени и схеми, които подпомагат закупуването на електрически превозни средства от жителите, чрез заделяне на средства от бюджета или договаряне с местните банки за намалени лихвени проценти. Освен това публичната администрация може да подкрепи използването на електрически превозни средства, като разреши движението им в зони с ограничен трафик или в ленти с привилегирован достъп, като създава обществени зарядни точки или увеличава броя им, като намали данъчното облагане на електрическите превозни средства, като въведе или подкрепи схеми за съвместно ползване на електрически автомобили и рекламира пред жителите мерките за подпомагане на електрическите превозни средства.

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за всички местни органи и е особено подходяща в градовете (с голям дял на късите разстояния при шофиране) и в районите с проблеми със задръствания и замърсяване на въздуха.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i63) Процент на електрическите превозни средства (по вид, например електрически автомобили, електрически велосипеди) на пътя спрямо общия брой превозни средства (%)	—
i64) Процент на обществените електрически превозни средства (по вид, например електрически автомобили, електрически велосипеди) спрямо всички превозни средства в парковете от обществени превозни средства (%)	
i65) Брой обществени зарядни точки на жител (брой/жители)	

3.3.6. *Насърчаване на интермодалността на пътниците*

Това е НДПУОС за насърчаване на създаването на удобни, безопасни, бързи и безпроблемни връзки между устойчивите видове транспорт. Системите за интермодален транспорт обединяват инфраструктурата и услугите за обществен транспорт (автобуси, трамваи/железопътни системи с олекотена конструкция и железопътни линии за придвижване на къси разстояния за ежедневно пътуващи), ходене пеша, колоездене, съвместно ползване на велосипеди и съвместно ползване на автомобили. Публичните администрации могат да насърчават интермодалността на пътниците, като си сътрудничат с различни оператори на обществен транспорт и дружества за съвместно ползване на велосипеди и автомобили.

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за всички местни органи, но е особено подходяща за градове със сложни транспортни мрежи и увеличена територия.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i52) Дял на пътуванията с различен вид транспорт (% от пътуванията с автомобил, мотоциклет, обществен транспорт, колоездене и ходене пеша)	b22) Делът на устойчивите видове транспорт, използвани в града (например ходене пеша, колоездене, автобус, трамвай, влак) е 60 % или по-висок
i66) Среден брой на паркоместата за велосипеди на спирките на обществения транспорт за среден дневен пътникопоток (брой паркоместа за велосипеди/брой пътници)	
i67) Процент на ползвателите на обществения транспорт, които го комбинират с ходене пеша/колоездене, от ползвателите на обществения транспорт, които живеят в разумен радиус (800 метра за ходене пеша и 3 километра за колоездене) от спирки на обществения транспорт с висока честота (най-малко два пъти на час през сутрешните и вечерните пикови часове) (%)	
i68) Софтуерът за планиране на интермодално пътуване, достъпен за жителите, включва пешеходни и велосипедни етапи от пътуването (да/не)	

3.3.7. *Прилагане на такса за задръствания*

Това е НДПУОС за прилагане на такса за задръствания в градски райони с висок процент на транспортни задръствания. Таксата за задръствания представлява икономически демотивиращ фактор (такса) за използването на претоварени пътища в най-натоварените часове на деня. За да има успех, таксата за задръствания трябва да се прилага като част от пакет от транспортни мерки (вж. предишните НДПУОС в раздел 3.3), които осигуряват реална алтернатива на използването на автомобил.

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за местните органи в градските райони с голям процент задръствания и замърсяване на въздуха.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i52) Дял на пътуванията с различен вид транспорт (% от пътуванията с автомобил, мотоциклет, обществен транспорт, колоездене и ходене пеша) i69) Процент на намаляване на замърсители на въздуха (прахови частици — $ПЧ_{10}$, амоняк и азотен оксид) в района, за който се прилага таксата за задръствания, в сравнение със ситуацията преди въвеждането на такава такса (%). i70) Процент на намаляване на достъпа на превозни средства, които не са освободени от такса, до района, за който се прилага таксата за задръствания, в сравнение със ситуацията преди въвеждането на таксата (%). i71) Процент на увеличаване на средната скорост и точност на превозните средства от обществения транспорт в района, за който се прилага таксата за задръствания, в сравнение със ситуацията преди въвеждането на таксата (%).	b23) Концентрацията на замърсители на въздуха ($ПЧ_{10}$, амоняк и азотен оксид) е намалена с 10 % (средно) в района, за който се прилага таксата за задръствания, в сравнение със ситуацията преди въвеждането на таксата (%). b24) Достъпът на превозни средства, които не са освободени от такса, до района, за който се прилага таксата за задръствания, е намалял с 20 % в сравнение със ситуацията преди въвеждането на таксата (%). b25) Скоростта и точността на услугите на обществения транспорт са подобрени с 5 % в сравнение със ситуацията преди въвеждането на таксата за задръствания

3.3.8. *Ограничаване на безплатните места за паркиране в градовете*

Това е НДПУОС за ограничаване на безплатните места за паркиране на улиците в градските райони и за премахване на минималните изисквания за паркоместа (за паркоместа на улицата и в подземни гаражи) при нови строежи. Освен това може да се приеме официална политика за постепенно премахване на предишните изисквания за паркоместа (за паркоместа на улицата и в подземни гаражи) по отношение на съществуващите строежи. Ограничаването на безплатните места за паркиране на улицата е демотивиращ фактор за частните автомобили. Тези мерки са най-ефективни, когато са придружени от мерки за подобряване на наличността и надеждността на реалните алтернативи на използването на автомобил, като например обществен транспорт, колоездене и ходене пеша.

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за всички местни органи и е особено важна за градовете с голям процент задръствания и замърсяване на въздуха или недостатъчно използване на обществения транспорт.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i52) Дял на пътуванията с различен вид транспорт (% от пътуванията с автомобил, мотоциклет, обществен транспорт, колоездене и ходене пеша) i72) Процент на наличните места за паркиране в работно време (%) i73) Наличие на минимални изисквания за паркиране (за паркиране на улицата и в подземни гаражи) при нови строежи (да/не)	b26) Местата за паркиране на улицата са заети между 80 % и 90 % през 90 % от работното време b27) Градската управа не е определила минимални изисквания за паркоместа (за паркоместа на улицата и в подземни гаражи) за нови строежи и е въвела официална политика за постепенно премахване на предишните изисквания за паркоместа по отношение на съществуващите строежи

3.3.9. *Изграждане на центрове за логистични услуги*

Това е НДПУОС за ангажиране на съответните заинтересовани страни и подкрепяне на изграждането на център за логистични услуги на територията на общината. Центърът за логистични услуги може да се намира относително близо до географския район, който обслужва, за да бъде възможно извършването на консолидирани доставки в границите на този район.

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за всички местни органи, отговорни за мобилността, и е особено подходяща за градовете, които получават голям обем доставки на стоки и/или в които се отчита голям процент на задръстванията и замърсяването на въздух.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i74) Емисии на CO_2 от превозни средства за доставка в определен времеви диапазон (например годишно, месечно) в района, обслужван от центъра за логистични услуги (kg $CO_{2екв}$/година или kg $CO_{2екв}$/месец) i75) Брой пътувания за доставка на ден в района на обслужване (брой/ден)	b28) 40 % намаление на емисиите на CO_2 от превозните средства за доставка в района на обслужване в сравнение с положението преди изграждането на центъра за логистични услуги b29) 75 % намаление на броя на пътуванията за доставка на ден до района на обслужване в сравнение с положението преди изграждането на центъра за логистични услуги

3.4. **Най-добри практики за управление по околна среда по отношение на земеползването**

Този раздел е насочен към местните органи, отговорни за планирането на земеползването.

3.4.1. *Ограничаване на разрастването на градовете в зелените пространства и земеделските земи*

Това е НДПУОС за ограничаване и контролиране на разрастването на градовете чрез регулаторни мерки (например териториално планиране на земеползването, ограничаване на определено земеползване), икономическа интервенция (например търговия с разрешения за строителство) и институционална промяна и управление (например специални агенции за съживяване на градовете). Примерите за мерки за ограничаване на разрастването на градските райони включват насърчаване на строителството върху пустеещи земи, свеждане до минимум на запечатаното пространство между сградите, ремонтиране на неизползваните сгради и насърчаване на вертикалното строителство.

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за всички местни органи, отговорни за планирането на земеползването.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i76) Процент на създадените от човека непропускливи повърхности (т.е. всякакъв вид непропусклива застроена площ: сгради, пътища, всяка част без растителност или вода) на територията на общината (km^2 изкуствено направена непропусклива повърхност/km^2 обща повърхност) i77) Процент на новозастроената площ в определен период от време (например 1, 5, 10 години) от общата застроена площ на територията на общината в началото на разглеждания период (%)	—

3.4.2. *Намаляване на ефекта на градския топлинен остров*

Това е НДПУОС за смекчаване на ефекта на градския топлинен остров чрез прилагане на комбинация от мерки, като например зелени площи, зелени покриви, използване на отразяващи материали, увеличаване на ефективността на изолацията на горещите тръби и избягване на разсейването на отпадъчна топлина чрез повторно ѝ използване.

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за всички местни органи, отговорни за планирането на земеползването в големите градски райони. Малките общини са по-слабо засегнати от ефекта на градския топлинен остров.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i78) Изпълнение на мерки за смекчаване на ефекта на градския топлинен остров, като например зелени площи, зелени покриви или използване на отразяващи материали (да/не)	—

3.4.3. *Изискване за отводняване със слабо въздействие върху околната среда при запечатани почви*

Това е НДПУОС, в която се изискват мерки за отводняване със слабо въздействие върху околната среда при изграждането на нови строежи (включително големи преустройства на съществуващи застроени площи) с цел предотвратяване и контролиране на наводненията, ерозията на почвата и замърсяването, както и замърсяването на подземните води. Мерките за отводняване със слабо въздействие върху околната среда, в които е заложена философията за устойчиви отводнителни системи (УОС), се считат за най-добра практика, тъй като при УОС се спазват отлични принципи, които:

— са насочени към подобряване на качеството на отточните води, намаляване на повърхностния отток, принос за биологичното разнообразие и създаване на благоустройствена стойност за обществото;

— имат за цел във възможно най-голяма степен да се наподобява естественото отводняване, каквото е било преди началото на строителните работи;

— имат заложена йерархия за интегрирано управление на предотвратяването, контрола на източника и контрола на обекта.

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за всички местни органи, отговорни за планирането на земеползването. Конкретните мерки за подобряване на отводняването са специфични за дадения обект.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i79) Наличие на изисквания за мерки за отводняване със слабо въздействие върху околната среда при изграждането на нови строежи и при големи преустройства (да/не)	—

3.5. **Най-добри практики за управление по околна среда за зелени градски площи**

Тази НДПУОС е насочена към публичните администрации, отговорни за управлението на зелените градски площи.

3.5.1. *Установяване и прилагане на местна стратегия и план за действие в областта на биологичното разнообразие*

Това е НДПУОС за внедряване на стратегия за местното биоразнообразие и план за действие, чиито цели и подцели могат да бъдат определени посредством диалог с експерти, заинтересовани страни и жители. Планът за действие следва да включва мерките, които трябва да бъдат изпълнени, сроковете, наличния бюджет, етапите, партньорствата за изпълнението и отговорностите. Резултатите от плана за действие могат да бъдат популяризирани и разпространени сред жителите и заинтересованите страни, за да се повиши осведомеността.

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за всички публични администрации, отговорни за управлението на зелените градски площи

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i80) Процент и брой на местните видове (за различни категории видове, например птици, пеперуди) в градската зона (%)	—
i81) Процент на естествените и полуестествените райони в градската зона спрямо общата градска зона (%)	
i82) Зелено пространство на жител (m^2/жител) — разграничение между градски, полуградски и селски зони	

3.5.2. *Създаване на „синьо-зелени“ мрежи*

Това е НДПУОС за изграждане на синьо-зелени мрежи ([14]), възвръщане на ориентиран към природата воден цикъл и принос за благоустройството на града чрез обединяване на управлението на водите и екологосъобразната инфраструктура. В синьозелените мрежи могат да бъдат включени и да се защитават хидрологичните и екологичните ценности на градския пейзаж, като същевременно се осигуряват устойчиви и адаптивни мерки за справяне с наводнения.

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за всички местни органи.

([14]) Синьо-зелените мрежи са естествени и полуестествени райони, включващи зелени площи (и/или сини, ако и когато са налице водни екосистеми), както и други физически характеристики в сухоземни (включително крайбрежните) и морските райони.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i83) Процент на зелените и сините градски площи в градската зона спрямо общата градска зона (%)	—

3.5.3. *Насърчаване на изграждането на зелени покриви*

Това е НДПУОС за разработване на подходящи схеми на политики, които подкрепят изграждането на зелени покриви в нови и съществуващи публични и частни сгради. Зелените покриви могат също така да се използват за разполагане на системи за енергия от възобновяеми източници, като например фотоволтаични панели (вж. раздел 3.2.10 за повече информация относно производството на енергия от възобновяеми източници в обществени сгради и социални жилища). Схемите на политиката, се които се подкрепя изграждането на зелени покриви, могат да включват икономически стимули, намалена бюрокрация и специална техническа помощ за включване на зелени покриви в строителството или обновяването на сгради.

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за всички местни органи, отговорни за планирането на земеползването.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i84) Процент на покритата със зелени покриви повърхност от общата повърхност на градския район ($m^{2}_{\text{зелени покриви}}/m^{2}_{\text{градска зона}}$)	—
i85) Процент или брой сгради със зелени покриви в даден градска зона (%)	

3.5.4. *Придаване на нова екологична стойност на изоставените зелени площи и покрайнините*

Това е НДПУОС за приемане на план за възстановяване на изоставените зелени площи и покрайнините на територията на общината с цел премахване на замърсителите от почвата и водата, подобряване на местообитанието на дивата флора и фауна, намаляване на ефекта на градския топлинен остров и предпазване от ерозия на почвата и наводнения, като същевременно на местните жители се предлагат зелени площи за отдих.

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за всички местни органи, отговорни за планирането на земеползването.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i86) Приемане на план за възстановяване и екологично управление на изоставените зелени площи и покрайнините в рамките на градската зона (да/не)	—

3.6. **Най-добри практики за управление по околна среда за качеството на местния атмосферен въздух**

Този раздел е насочен към всички публични администрации, отговорни за управлението на качеството на въздуха.

3.6.1. *Подобряване на качеството на местния атмосферен въздух*

Това е НДПУОС за създаване на структуриран план за подобряване на качеството на въздуха с редовно актуализирани краткосрочни и дългосрочни цели, които са предварително зададени и по-строги целеви и пределно допустими стойности от определените в Директива 2008/50/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ([15]) (Директивата за качеството на въздуха). Планът трябва да обхваща всички аспекти, като се започне с транспорта (използване на автомобили, ограничения на скоростта, обществен транспорт и др.), промишлени инсталации, производство на енергия, видове отоплителни системи в сградите, енергийна ефективност на сградите и планиране на земеползването, и трябва да бъде разработен в сътрудничество със съответните секторни органи и заинтересовани страни. Освен това, когато е приложимо, ефективността на плана може да бъде повишена, когато същият се разработва координирано с публичните органи на по-високо равнище и със съседните общини. Планът за подобряване на качеството на въздуха може да включва също така разпространение на информация към жителите относно ефектите и важността на качеството на въздуха, например чрез насърчаване на използването на варианти с устойчив транспорт.

Приложимост

Настоящата НДПУОС е приложима за всички публични администрации, отговорни за управлението на качеството на въздуха на тяхната територия, като е съсредоточена върху конкретни местни проблеми.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i87) Средна годишна концентрация на $ПЧ_{10}$ ($\mu g/m^3$) i88) Брой дни годишно, когато средната дневна концентрация на $ПЧ_{10}$ надвишава стойността от 50 $\mu g/m^3$ (дни/година) i89) Средни годишни концентрации на $ПЧ_{2,5}$ ($\mu g/m^3$) i90) Брой дни годишно, когато средната дневна концентрация на $ПЧ_{2,5}$ надвишава стойността от 25 $\mu g/m^3$ (дни/година) i91) Брой дни годишно, когато концентрацията на озон (O_3) надвишава стойността от 120 $\mu g/m^3$ за максималната дневна 8-часова средна стойност (дни/година) i92) Средна годишна концентрация на азотен диоксид ($NO_{2)}$ ($\mu g/m^3$) i93) Брой дни годишно, когато часовата концентрация на NO_2 надвишава стойността от 200 $\mu g/m^3$ (дни/година)	b30) При всички показатели, определени в тази НДПУОС, резултатите достигат нивата, определени в насоките за качество на въздуха, изготвени от Световната здравна организация

3.7. **Най-добри практики за управление по околна среда по отношение на шумовото замърсяване**

Този раздел е насочен към публичните администрации, отговорни за справяне с шумовото замърсяване.

3.7.1. *Мониторинг, картографиране и намаляване на шумовото замърсяване*

Тази НДПУОС има за цел картографиране на шума на територията на общината и информиране на обществеността за въздействието на шумовото замърсяване и за резултатите от картографирането чрез ефективна информационна кампания. Въз основа на резултатите от картографирането на шума местните органи трябва да създадат планове за действие срещу шума, за да намалят нивата на шума на местно равнище и да запазят качеството на шума в околната среда в тези райони, в които то е добро.

([15]) Директива 2008/50/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2008 г. относно качеството на атмосферния въздух и за по-чист въздух за Европа (ОВ L 152, 11.6.2008 г., стр. 1)

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за всички публични администрации, отговорни за справяне с шумовото замърсяване.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i94) Процент на измерванията на нивата на шум, надвишаващи местните пределни стойности, от общия брой измервания (%) i95) Жители, изложени на нива на шум, надвишаващи местните пределни стойности, от общия брой на населението (%) i96) Жители, изложени на нива на шум през нощта, които влияят върху здравето според ограниченията на Световната здравна организация, от общия брой на населението (%)	—

3.8. **Най-добри практики за управление по околна среда за управление на отпадъците**

Този раздел е насочен към публичните администрации, отговорни за управлението на отпадъците.

3.8.1. *Вземане под внимание на секторния референтен документ на EMAS за сектора на управление на отпадъците*

Това е НДПУОС за вземане под внимание на най-добрите практики за управление по околна среда, идентифицирани и представени в секторния референтен документ на EMAS за сектора на управление на отпадъците ([16]), и за докладване относно показателите, предвидени в този документ.

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за всички публични администрации, отговорни за управлението на отпадъците.

3.9. **Най-добри практики за управление по околна среда за водоснабдяване**

Този раздел е насочен към публичните администрации, отговорни за водоснабдяването с питейна вода на тяхната територия.

3.9.1. *Прилагане на пълно измерване на водата на равнище домакинство/краен потребител*

Това е НДПУОС за монтирането на водомери за всяка жилищна единица и всеки друг отделен краен потребител (промишлено предприятие, търговска сграда, обществена сграда и др.) с цел всички сметки за вода да се основават на действителното потребление на вода. С инсталирането на интелигентни водомери по-специално е възможно потреблението на вода да се наблюдава дистанционно и своевременно и да се анализират например моделите на потребление на различни клиенти или да се откриват слабостите на водоразпределителните мрежи. Фактурирането на действителното потребление на вода и възможността за ранно откриване на необичайно потребление на вода (например течове) може да доведе до значителни икономии на вода.

([16]) В момента секторният референтен документ по EMAS за сектора на управление на отпадъците е в процес на разработване. Междинните резултати, както и окончателният документ, след като бъде приет, са достъпни на адрес: http://susproc.jrc.ec.europa.eu/activities/emas/waste_mgmt.html.

Приложимост

Техниката е приложима за всяка съществуваща водоснабдителна мрежа.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i97) Процент на навлизане на измерването с водомери (% от потребителите, % от потреблението на вода, обхванато от измерването) i98) Процент на интелигентните измервателни уреди от общия брой използвани водомери (%) i99) Намаляване на потреблението на вода от крайните потребители след монтирането на водомери и/или интелигентни измервателни уреди (l/потребител)	b31) Процентът на навлизане на водомерите на равнище домакинство или краен потребител е 99 % b32) В районите с ограничени водни ресурси ([1]) (поне за част от годината) водомерите на равнище домакинство/краен потребител представляват интелигентни измервателни уреди b33) Всички нови сгради са оборудвани с водомери (интелигентни измервателни уреди в районите с ограничени водни ресурси)

([1]) Районите с ограничени водни ресурси са тези, при които водните ресурси не са достатъчни за задоволяване на средните изисквания в дългосрочен план. Повече информация може да бъде намерена на адрес: http://ec.europa.eu/environment/water/quantity/about.htm

3.9.2. *Намаляване на течовете на вода от водоразпределителната система*

Това е НДПУОС за:

— извършване на подробен баланс на водоразпределителната система и управление на водното налягане, като се избягват високите стойности;

— анализиране на водоразпределителната мрежа и разделянето ѝ на подходящи райони за измерване с цел откриване на течове на вода чрез ръчни или автоматични акустични детектори за течове на вода;

— своевременно и адекватно реагиране на установените дефекти и течове по мрежата;

— създаване на база данни с описи и георeферентни данни за всички технически инсталации, възраст, видове на тръбите, хидравлични данни, предишни намеси и т.н.

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за новите и съществуващите водоразпределителни мрежи.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i100) Процент загуба на вода от обема на системата (%) i101) Индекс за течове в инфраструктурата (ИТИ): изчислен като текущи годишни действителни загуби (ТГДЗ)/ неизбежни годишни действителни загуби (НГДЗ) ([1])	b34) Индексът за течове в инфраструктурата е по-нисък от 1,5

([1]) Текущите годишни действителни загуби (ТГДЗ) представляват количеството вода, което в действителност се губи от разпределителната мрежа (т.е. не се доставя до крайните потребители). При неизбежните годишни действителни загуби (НГДЗ) се взема под внимание, че винаги ще има някакво изтичане от водоразпределителната мрежа. НГДЗ се изчислява въз основа на фактори като дължина на мрежата, брой на обслужващите връзки и налягане, при което се експлоатира мрежата.

3.10. **Най-добри практики за управление по околна среда за управление на отпадъчните води**

Този раздел е насочен към публичните администрации, отговорни за управлението на отпадъчните води и градските отводнителни системи.

3.10.1. *Енергийно ефективно пречистване на отпадъчните води с постигане на условия на пълна нитрификация*

Това е НДПУОС за:

— наличие на инсталирана мощност за пречистване на поне два пъти по-голям поток на отпадъчните води в сравнение със сухо време (в случай на дъжд или топене);

— пречистване на отпадъчните води при условия на нитрификация (съотношение на храна към микроорганизми от < 0,15 kg $БПК_5$/kg ТВССТ ([17]) на ден) и извършване на денитрификация и отстраняване на фосфора;

— отстраняване на суспендираните твърди вещества чрез пясъчно филтриране (или чрез потопени мембрани) в случай на чувствителни водоприемници;

— извършване на друго третично пречистване за намаляване на микрозамърсителите (вж. раздел 3.10.2);

— непрекъснат мониторинг на органичните съединения (общ органичен въглерод), амоняк, нитрати и фосфор в случай на капацитет на инсталацията над 100 000 еквивалентни жители (ЕЖ) ([18]) или на дневен входящ товар от $БПК_5$ над 6 000 kg;

— стабилизиране на първичната и излишната утайка в анаеробните реактори (вж. раздел 3.10.3);

— изсушаване на анаеробно стабилизираната утайка и изпращането ѝ за изгаряне (вж. раздел 3.10.4);

— въвеждане на енергийно ефективни технологии, като например енергийно ефективни системи за аериране с фини мехурчета на етапа на биологично пречистване и енергийно ефективни помпи и шнекове.

Приложимост

Тази техника е приложима за публичните администрации, отговорни за управлението на отпадъчните води както в новите, така и в съществуващите пречиствателни станции за отпадъчни води.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i102) Концентрации в заустваните окончателно пречистени води или ефективност на отстраняване на ХПК, $БПК_5$, амоняк, общ азот и общ фосфор (mg/l, %)	b35) Постигнатата ефективност на отстраняване е: най-малко 98 % за $БПК_5$, най-малко 90 % за ХПК, най-малко 90 % за амоняк, най-малко 80 % за общо органични азотни съединения и най-малко 90 % за общ фосфор
i103) Потребление на електроенергия от пречиствателната станция за отпадъчни води на единица маса отстранен $БПК_5$ (kWh/ kg отстранен $БПК_5$)	b36) Потреблението на електроенергия от пречиствателната станция е:
i104) Потребление на електроенергия от пречиствателната станция за отпадъчни води на единица пречистен обем (kWh/m^3 пречистени отпадъчни води)	— по-малко от 18 kWh/еквивалентен жител/година за големи битови пречиствателни станции за отпадъчни води (с капацитет над 10 000 еквивалентни жители)
i105) Потребление на електроенергия от пречиствателната станция на еквивалентен жител годишно (KWh/ еквивалентен жител/година)	— по-малко от 25 kWh/еквивалентен жител/година за малки битови пречиствателни станции за отпадъчни води (с капацитет под 10 000 еквивалентни жители)

([17]) В текста на НДПУОС се използват следните съкращения: $БПК_5$: биологично потребен кислород за 5 дни; ТВССТ: твърди вещества, суспендирани в смесената течност (биомаса в системата на активната утайка); ХПК: химично потребен кислород.

([18]) „Еквивалентни жители“ или ЕЖ е термин, който се използва в Директива на Съвета 91/271/ЕИО от 21 май 1991 г. за пречистването на градските отпадъчни води (ОВ L 135, 30.5.1991 г., стр. 40), и който обхваща замърсяването с органични вещества, генерирано от жителите на град или село, и други източници, като например неживеещото там население и хранително-вкусовата промишленост.

3.10.2. *Намаляване на емисиите с отпадъчните води, като се обръща специално внимание на микрозамърсителите*

Това е НДПУОС за отстраняване на значително количество микрозамърсители чрез прилагане на третично пречистване, като например адсорбция с прахообразен активен въглен (PAC) или окисляване с несъдържащи хлор окисляващи агенти (по-специално озон).

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за публичните администрации, отговорни за управлението на отпадъчните води както в нови, така и в съществуващи общински пречиствателни станции за отпадъчни води; за съществуващите инсталации обаче е възможно да има пространствени ограничения, които могат да бъдат преодолени чрез адаптирано проектиране на оборудването.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i106) Ефективност на отстраняване на микрозамърсители в етапа на адсорбция или озониране по отношение на ХПК или РОВ ([1]) (%) i107) Процент на количеството отпадъчни води годишно, което се подлага на третично пречистване за отстраняване на микрозамърсители (%)	b37) Средната ефективност на отстраняване на микрозамърсители е по-висока от 80 % b38) Микрозамърсителите се отстраняват от най-малко от 90 % от количеството на отпадъчните води годишно

([1]) РОВ: разтворен органичен въглерод.

3.10.3. *Анаеробно разграждане на утайка и оптимално оползотворяване на енергията*

Това е НДПУОС за стабилизиране на първичната и излишната утайка в анаеробните реактори и за използване на произведения биогаз, като се използват ефективни помпи и шнекове, за ефективното производство на електроенергия на място и за изсушаването на утайката.

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за публичните администрации, които отговарят за управлението на отпадъчните води в големи нови и големи съществуващи пречиствателни станции за отпадъчни води с капацитет над 100 000 еквивалентни жители или с дневен товар по $БПК_5$ над 6 000 kg.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i108) Процент на нуждите от електроенергия и топлинна енергия на пречиствателната станция за отпадъчни води, които се задоволяват от собствената електроенергия и топлинна енергия, произведена от биогаз годишно (%) i109) Електрическа ефективност на генератора, работещ с биогаз (%) i110) Специфично производство на биогаз (Nℓ ([1]) (/kg използвано органично сухо вещество)	b39) Електроенергията и топлинната енергия от собствено производство от биогаз представляват 100 % от енергията, използвана за общинските пречиствателни станции за отпадъчни води с капацитет над 100 000 еквивалентни жители без топлинно сушене на утайката на място, и 50 % в случая на станциите с топлинно сушене на утайката на място

([1]) Nℓ: нормален литър, т.е. обем на газа, измерен при стандартни условия (налягане: 1,01325 bar; температура: 0 °C).

3.10.4. *Сушене и изгаряне на утайка*

Това е НДПУОС за ефективно механично обезводняване на анаеробно стабилизирана утайка, например чрез камерни филтър-преси, като след това утайката изцяло се окислява в инсталация за самостоятелно изгаряне (както е посочено в референтните документи за най-добрите налични техники ([19]) съгласно Директивата относно емисиите от промишлеността ([20])). Фосфорът, съдържащ се в пепелта, останала след изгарянето, може да бъде възстановен.

Приложимост

Техниката е приложима за публичните администрации, отговорни за управлението на отпадъчните води както в нови, така и в съществуващи пречиствателни станции за отпадъчни води. В случая на малките инсталации механично обезводнената утайка може да бъде изпратена в отделна централна инсталация за самостоятелно изгаряне на утайка вместо да се изгаря на място.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i111) Процент на утайката от отпадъчни води, генерирана в пречиствателната станция за отпадъчни води, която е подложена на самостоятелно изгаряне (%)	—
i112) Процент на фосфора, наличен в пепелта от изгарянето от пречиствателната станция за отпадъчни води, който се възстановява (%)	

3.10.5. *Насърчаване на използването на рециклирана вода от пречистени отпадъчни води*

Това е НДПУОС за насърчаване на използването на рециклирана вода от пречистени отпадъчни води. Тя може да се използва например за:

— напояване, включително напояване на неселскостопански площи, например паркове;

— непитейни нужди в градските райони, като например за миене на улици, за производството на изкуствен сняг за съседни ски курорти, за промиване на тоалетни в обществени сгради, за обществени фонтани;

— нуждите на промишлеността, например за охлаждане;

— попълване на запасите от подземни води.

Местните публични администрации могат да осигурят възможност за използване на рециклирана вода за някои специфични приложения чрез изграждане в пречиствателните станции за отпадъчни води на подходящи системи за третично пречистване и дезинфекция, ако е необходимо. В този процес местните публични администрации трябва да взаимодействат със съответните заинтересовани страни (например местни земеделски производители, земеделски кооперации), които могат да проявят интерес към използването на рециклираната вода.

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за всички публични администрации, отговорни за управлението на пречистването на отпадъчни води. Повторното използване на водата обаче е от особена важност в районите с ограничени водни ресурси, където то може да намали въздействието върху водните ресурси и където допълнителните инвестиции и оперативните разходи са икономически осъществими.

([19]) Референтните документи за най-добрите налични техники (НДНТ) съгласно Директивата относно емисиите от промишлеността са достъпни на адрес: http://eippcb.jrc.ec.europa.eu/reference/.

([20]) Директива 2010/75/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 г. относно емисиите от промишлеността (комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването) (ОВ L 334, 17.12.2010 г., стр. 17).

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i113) Количество на рециклираната вода, генерирана от пречистване на отпадъчни води за определен период от време (m^3/година, m^3/час) i114) Процент на рециклираната вода от общото количество пречистени отпадъчни води (%)	—

3.10.6. *Задържане и пречистване на преливни води от комбинирани канализационни системи и на дъждовни води от разделни канализационни системи*

В случая на комбинираните канализационни системи ([21]) НДПУОС е предназначена за пречистване на преливните води от задържащите резервоари чрез фини решетки (4—6 мм) и утаители и, в зависимост от качеството на получената вода, чрез почвено филтриране или други техники с подобна ефективност при отстраняване на суспендирани вещества, ХПК, тежки метали и органични замърсители.

При разделните канализационни системи тази НДПУОС се прилага за пречистване на дъждовни води в зависимост от нивото им на замърсеност, както и за пряко заустване само на дъждовни води, които не са или са слабо замърсени.

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за всички местни органи, отговорни за управлението на отпадъчните води и градските отводнителни системи.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i115) За комбинираните канализационни системи съотношението на замърсителите (общо суспендирани вещества, ХПК и тежки метали), заустван във водните обекти от пречистването на отпадъчните води, спрямо общите емисии (от пречистените отпадъчни води плюс водата от дъждопреливниците) (%) i116) За разделните канализационни системи — процентът на замърсените непропускливи площи, дъждовната вода от които е адекватно пречистена (%)	—

3.10.7. *Устойчива градска отводнителна система*

Това е НДПУОС за намаляване на количеството дъждовни води, постъпващо в комбинирани и разделни канализационни системи, чрез подобряване на инфилтрацията на водата в почвата (например намаляване на запечатването на почвите). Това позволява преливането да се ограничи само в случаи на много силни валежи и да се гарантира, че всички заустванията на градски отточни води се управляват добре, за да се избегнат съответните емисии на замърсители във водоприемника. Местните органи могат да насърчават устойчивото градско отводняване чрез включване на подходящи разпоредби, основаващи се на цялостен подход на равнище речен басейн, в местните политики за земеползването (вж. също раздел 3.4.3).

([21]) При комбинираните канализационни системи отпадъчните води и дъждовните води (от бури или дъждове) се събират в една и съща канализационна мрежа. При разделните канализационни системи отпадъчните води и дъждовните води се събират и отвеждат за пречистване или заустване чрез отделни канализационни мрежи.

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за всички местни органи, отговорни за градското отводняване и планирането на земеползването. Мерките за устойчиво градско отводняване могат да се прилагат за нови и съществуващи строежи. Въпреки това в съществуващите застроени площи е възможно да са налице някои ограничения (например липса на налично пространство на местно равнище за инфилтрация на водата в почвата).

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i76) Процент на изкуствените повърхности (т.е. всякакъв вид непропусклива застроена площ: сгради, пътища, всяка част без растителност или вода) на територията на общината (km^2изкуствена повърхност/km^2 обща повърхност)	—
i117) Годишен процент на приблизителното количество дъждовна вода, което се задържа и инфилтрира в почвата на местно равнище, от общото приблизително количество дъждовна вода, което пада в градската зона на общината (%)	

3.11. **Най-добри практики за управление по околна среда за екологосъобразни обществени поръчки**

Този раздел е насочен към всички публични администрации.

3.11.1. *Систематично включване на екологични критерии във всички обществени поръчки*

Това е НДПУОС за въвеждане на екологични критерии за снабдяване с продукти (стоки, услуги и строителни работи) и за вземане предвид в тръжните критерии на най-икономичния разход във връзка с жизнения цикъл на даден продукт или услуга, а не само първоначалната инвестиция за закупуването им.

Екологични критерии могат да бъдат въведени в техническите спецификации, критериите за подбор, критериите за възлагане и клаузите за изпълнение на поръчката на всяка тръжна процедура, където се очаква съответно потенциално въздействие върху околната среда.

Публичните администрации, които се нуждаят от насоки относно формулирането на екологичните критерии, могат:

— да въведат критериите на ЕС за екологосъобразни обществени поръчки ([22]) (ЕОП на ЕС), когато такива са налични за конкретния продукт, в техническите спецификации, критериите за подбор, критериите за възлагане и клаузите за изпълнение на договора;

— когато не съществуват препоръки на ЕС за ЕОП, да посочват екомаркировката на ЕС, когато е налична за конкретния продукт, като използват критериите на екомаркировката на ЕС за обществените поръчки ([23]);

— да въведат като критерий за възлагане на обществени поръчки за снабдяване със стоки, услуги и строителни работи регистрацията по EMAS на доставчиците, като предоставят допълнителни точки в процеса на оценка на офертите, при условие че прилагането на система за управление по околна среда има отношение към предмета на договора. В сектори или области, в които сред участниците на пазара има малък брой организации, регистрирани по EMAS, и това може да ограничи броя на офертите, обхватът на позоваване може да се разшири и да включи системите за управление по околна среда, основаващи се на международни стандарти (т.е. ISO 14001). Въпреки това публичните администрации могат да възнаградят по-голямата достоверност и надеждност на EMAS, като предоставят повече точки на регистрираните по EMAS организации, отколкото на организациите с други системи за управление по околна среда, които не представят същите гаранции.

([22]) За информация относно критериите на ЕС за екологосъобразни обществени поръчки и за пълен списък на обхванатите продукти, моля, вижте: http://ec.europa.eu/environment/gpp/index_en.htm.

([23]) За да не се ограничи броят на тръжните процедури, в техническите спецификации може да се направи позоваване на критериите на екомаркировката на ЕС за конкретния продукт или група от услуги; с цел проверка може да се изисква валиден лиценз на екомаркировката на ЕС. Съгласно член 44, параграф 2 от Директива 2014/24/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г за обществените поръчки и за отмяна на Директива 2004/18/ЕО (ОВ L 94, 28.3.2014 г., стр. 65) възлагащите органи трябва да приемат и други подходящи средства за доказателство.

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за всички публични администрации.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i118) Процент на тръжните процедури, включващи екологични критерии, от общия брой на тръжните процедури, разделени по категории продукти (%)	b40) 100 % от тръжните процедури включват екологични критерии, в които се изисква най-малко равнището на ефективност, определено в критериите на ЕС за екологосъобразните обществени поръчки (ЕОП), по отношение на продуктите, за които са налице критерии на ЕС за ЕОП (например офис хартия, почистващи препарати, мебели)

3.12. **Най-добри практики за управление по околна среда за екологично образование и разпространение на информация**

Този раздел е насочен към публичните администрации, отговарящи за екологичното образование на гражданите и предоставянето на информация за околната среда на предприятията.

3.12.1. *Екологично образование и информация за гражданите и предприятията*

Това е НДПУОС за предоставяне на екологично образование и информация на гражданите и предприятията с цел:

— насърчаване на обществената осведоменост за екологичните проблеми;

— предоставяне на практическа информация за ежедневния принос на гражданите и предприятията за опазването на околната среда и ефективното използване на ресурсите;

— създаване на нови модели на поведение сред различните групи в обществото;

— вдъхновяване на гражданите да опознават и оценяват местната околна среда и да възстановят връзката си с природата;

— стимулиране на разбирането за екологичната взаимозависимост между градските и околните селски и природни райони.

Тези цели могат да бъдат постигнати чрез организиране на образователни семинари, конференции, работни срещи за широката общественост или конкретни групи граждани, предприятия или специалисти по конкретни теми (например енергийно ефективни сгради). Освен това местната публична администрация може да предостави конкретна информация за правните (и други) аспекти на околната среда и за наличните стимули (например стимули за енергийна ефективност). Всички дейности могат да бъдат организирани с участието и сътрудничеството на жителите и местните организации и предприятия, които подкрепят екологичното образование и информирането на гражданите.

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за всички публични администрации, които участват в информирането на обществеността по въпроси, свързани с околната среда.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i119) Процент на гражданите, достигнати пряко и косвено от действията по екологично образование	—
i120) Наличие на общинска служба или агенция за предоставяне на предприятията на информация за околната среда (да/не)	

4. **ПРЕПОРЪЧАНИ КЛЮЧОВИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ЕКОЛОГИЧНИ РЕЗУЛТАТИ, СПЕЦИФИЧНИ ЗА СЪОТВЕТНИЯ СЕКТОР**

В таблицата по-долу са изброени **подбрани ключови показатели за екологични резултати** за сектора на публичната администрация. Те са подмножество на всички показатели, упоменати в глава 3. Таблицата е разделена в съответствие със структурата на настоящия документ:

Показател	Приета единица	Основна целева група	Кратко описание	Препоръчано минимално ниво на мониторинг	Свързан основен показател съгласно приложение IV към Регламент (ЕО) № 1221/2009 (раздел B, точка 2)	Еталон за отлични постижения	Съответна най-добра практика за управление по околна среда
НДПУОС ЗА УСТОЙЧИВИ ОФИСИ							
1. Общо потребление на енергия годишно	kWh/m^2/година kWh/ЕПРВ/година	Публични администрации, които притежават или стопанисват офиси	Общото потребление на енергия годишно, разделено на общата вътрешна разгъната застроена площ или на броя на служителите на еквивалент на пълно работно време (ЕПРВ). Показателят може също така да се разбие на: — отопление на помещения; — охлаждане на помещения: — осветление; — използване на електроенергията за други цели.	На ниво сграда	Енергийна ефективност	—	НДПУОС 3.1.1
2. Общо емисии на парникови газове годишно	$kgCO_{2екв}/m^2$/година kg $CO_{2екв}$/ЕПРВ/година	Публични администрации, които притежават или стопанисват офиси	Общите емисии на парникови газове годишно, генерирани от използването на офис сгради, разделени на общата вътрешна разгъната застроена площ или на броя на служителите на еквивалент на пълно работно време (ЕПРВ).	На ниво сграда	Енергийна ефективност	—	НДПУОС 3.1.1
3. Общо потребление на вода годишно	m^3/ЕПРВ/година m^3/m^2/година	Публични администрации, които притежават или стопанисват офиси	Общо потребление на вода годишно в офис сгради, разделено на общата вътрешна разгъната застроена площ или на броя на служителите на еквивалент на пълно работно време (ЕПРВ), разбито на (ако е приложимо): — използване на вода от водопроводната мрежа; — използване на събрани дъждовни води; — използване на рециклирана „сива“ вода.	На ниво сграда	Вода	Потреблението на вода в офис сградите е по-ниско от 6,4 m^3/служител на еквивалент на пълно работно време/година	НДПУОС 3.1.2

Показател	Приета единица	Основна целева група	Кратко описание	Препоръчано минимално ниво на мониторинг	Свързан основен показател съгласно приложение IV към Регламент (ЕО) № 1221/2009 (раздел B, точка 2)	Еталон за отлични постижения	Съответна най-добра практика за управление по околна среда
4. Общо количество генерирани отпадъци от офиси годишно	kg/ЕПРВ/година	Публични администрации, които притежават или стопанисват офиси	Общо количество генерирани отпадъци от офиси в офис сгради годишно, разделено на броя на служителите на еквивалент на пълно работно време (ЕПРВ)	На ниво сграда	Отпадъци	Общото количество генерирани отпадъци в офис сградите е по-ниско от 200 kg/служител на еквивалент на пълно работно време/година	НДПУОС 3.1.3
5. Общо количество рециклирани отпадъци от офиси годишно	%	Публични администрации, които притежават или стопанисват офиси	Тегловен процент на общото количество отпадъци, генерирани в офиси, които се събират разделно за рециклиране	На ниво сграда	Отпадъци	За депониране се изпращат нула отпадъци, генерирани в офис сградите	НДПУОС 3.1.3
6. Количество офис хартия, използвана от служител на еквивалент на пълно работно време дневно	листове хартия/ЕПРВ/работен ден	Публични администрации, които притежават или стопанисват офиси	Общ брой на листовете офис хартия, използвани годишно, разделен на броя служители на еквивалент на пълно работно време (ЕПРВ) и броя на работните дни	На нивото на организацията	Ефикасност на използване на материалите	Потреблението на офис хартия е по-ниско от 15 листа A4/служител на еквивалент на пълно работно време/работен ден	НДПУОС 3.1.4
7. Дял на закупената офис хартията, сертифицирана като екологосъобразна	%	Публични администрации, които притежават или стопанисват офиси	Процент на закупената офис хартия, сертифицирана като екологосъобразна (брой топове), спрямо общото количество закупена офис хартия (брой топове)	На нивото на организацията	Енергийна ефективност Ефикасност на използване на материалите Вода Отпадъци Биологично разнообразие Емисии	Използваната офис хартия е 100 % рециклирана или сертифицирана с екомаркировка тип I по ISO (например екомаркировката на ЕС).	НДПУОС 3.1.4

Показател	Приета единица	Основна целева група	Кратко описание	Препоръчано минимално ниво на мониторинг	Свързан основен показател съгласно приложение IV към Регламент (ЕО) № 1221/2009 (раздел B, точка 2)	Еталон за отлични постижения	Съответна най-добра практика за управление по околна среда
8. Одобряване на инструменти за насърчаване на устойчивото пътуване на служителите до работното място	да/не	Публични администрации, които притежават или стопанисват офиси	Персоналът пътува до работното място по устойчив начин благодарение на прилагането и популяризирането на инструменти, които водят до промяна на поведението при пътуване	На нивото на организацията	Емисии	Инструментите за насърчаване на устойчивото пътуване на служителите до работното място се прилагат и популяризират	НДПУОС 3.1.5
9. Определяне на бюджет за въглеродни емисии за служебни пътувания	да/не	Публични администрации, които притежават или стопанисват офиси	Разпределен е общ въглероден бюджет за служебни пътувания за определен период от време. За всяко пътуване съответното количество еквивалентни въглеродни емисии се изважда от оставащия въглероден бюджет.	На нивото на организацията	Емисии	Прилага се бюджет за въглеродни емисии за всички служебни пътувания	НДПУОС 3.1.5
10. Наличие и мониторинг на видеоконферентно оборудване	да/не	Публични администрации, които притежават или стопанисват офиси	Видеоконферентното оборудване се популяризира в рамките на организацията и се контролира броят на часовете на използване. Целият персонал може да използва видеоконферентното оборудване.	На нивото на организацията	Емисии	Налице е видеоконферентно оборудване за целия персонал и използването му се наблюдава и насърчава	НДПУОС 3.1.5
11. Генерирани хранителни отпадъци	г/ястие	Публични администрации, които притежават или стопанисват столове за хранене и кафенета	Количество на хранителните отпадъци, генерирани на ястие, предлагано в столовете за хранене и кафенетата	На нивото на организацията	Отпадъци	—	НДПУОС 3.1.6

Показател	Приета единица	Основна целева група	Кратко описание	Препоръчано минимално ниво на мониторинг	Свързан основен показател съгласно приложение IV към Регламент (ЕО) № 1221/2009 (раздел B, точка 2)	Еталон за отлични постижения	Съответна най-добра практика за управление по околна среда
НДПУОС ПО ОТНОШЕНИЕ НА УСТОЙЧИВАТА ЕНЕРГИЯ И ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА							
12. Въглеродни емисии на територията на общината	kg $CO_{2екв}$/жител	Всички местни органи	Общото количество въглеродни емисии на общината (в тонове $CO_{2екв}$) годишно (включително жилища, промишленост, селско стопанство, търговия/услуги, например строителство), разделено на броя на жителите на територията	Управлявана територия	Емисии	—	НДПУОС 3.2.1, 3.2.2
13. Наличие на общински план за действие в областта на енергията и климата	да/не	Всички местни органи	Общинският план за действие в областта на енергията и климата, включващ дългосрочни и краткосрочни цели и действия, се основава на данните за потреблението на енергия и емисиите на територията	Управлявана територия	Емисии	Въведен е общински план за действие в областта на енергията и климата, който включва цели и действия и се основава на данните за потреблението на енергия и емисиите	НДПУОС 3.2.2
14. Одобряване на стратегия за адаптиране към изменението на климата	да/не	Всички местни органи	Цялостната стратегия за адаптиране към изменението на климата за територията на общината може да надгражда други местни и регионални стратегии за адаптиране	Управлявана територия	—	Въведена е цялостна стратегия за адаптиране към изменението на климата за територията на общината	НДПУОС 3.2.3
15. Потребление на енергия за улично осветление	kWh/жител/година MWh/km/година	Публични администрации, които управляват пряко или непряко уличното осветление	Годишно потребление на енергия за улично осветление, изчислено на жител или на километър осветена улица	Управлявана територия	Енергийна ефективност	Потреблението на енергия за улично осветление на километър е по-ниско от 6 MWh/km/година	НДПУОС 3.2.4

Показател	Приета единица	Основна целева група	Кратко описание	Препоръчано минимално ниво на мониторинг	Свързан основен показател съгласно приложение IV към Регламент (ЕО) № 1221/2009 (раздел B, точка 2)	Еталон за отлични постижения	Съответна най-добра практика за управление по околна среда
16. Общо годишно потребление на енергия в обществени сгради	kWh/m^2/година	Публични администрации, които притежават или стопанисват сгради	Общото годишно потребление на енергия в обществени сгради (като се взема под внимание отоплението на помещения, охлаждането на помещения и електроенергията), изразено като крайно енергопотребление, разделено на разгънатата застроена площ на сградата	На ниво сграда	Енергийна ефективност	За новопостроените сгради, сградата е проектирана с общо потребление на първична енергия (включващо всички видове използване), което е по-ниско от 60 kWh/m^2/година Що се отнася до съществуващите сгради, които се ремонтират, сградата е проектирана с общо потребление на първична енергия (включващо всички видове използване), което е по-ниско от 100 kWh/m^2/година	НДПУОС 3.2.5, 3.2.6, 3.2.7, 3.2.8
17. Предоставено на персонала обучение по енергийна ефективност	часове/ЕПРВ/година	Публична администрация, която притежава или стопанисва сгради	Брой часове обучение по околна среда, предоставени на служител годишно с цел подобряване на енергийната ефективност на сградите. Общият брой часове обучение годишно се разделя на общия брой служители на еквивалент на пълно работно време (ЕПРВ)	На ниво сграда	Енергийна ефективност	—	НДПУОС 3.2.8
18. Емисии на CO_2 от централно отопление/охлаждане	t $CO_{2екв}$ kg $CO_{2екв}/m^2$	Всички местни органи	Количество на емисиите на $CO_{2екв}$ от отоплителната и охладителната система преди и след монтирането на централна отоплителна/охладителна мрежа, общо или на единица разгъната застроена площ на отопляваните или охлажданите сгради	Централна отоплителна/охладителна мрежа	Емисии	—	НДПУОС 3.2.9

Показател	Приета единица	Основна целева група	Кратко описание	Препоръчано минимално ниво на мониторинг	Свързан основен показател съгласно приложение IV към Регламент (ЕО) № 1221/2009 (раздел B, точка 2)	Еталон за отлични постижения	Съответна най-добра практика за управление по околна среда
19. Дял от потреблението на енергия, осигурен от възобновяеми енергийни източници.	%	Публична администрация, която притежава или стопанисва сгради	Възобновяемата енергия (поотделно за топлинната енергията и електроенергията), произведена на място/наблизо, разделена на потреблението на енергия (поотделно на топлинна енергия и на електроенергия) на обществените сгради или социалните жилища	На ниво сграда	Енергийна ефективност Емисии	100 % от електроенергията, използвана в обществена сграда, е произведена от възобновяеми енергийни източници на място (%) 100 % от потреблението на топла вода в обществена сграда/сграда за социални жилища се задоволява чрез генериране на топлинна енергия от възобновяеми енергийни източници на място (%)	НДПУОС 3.2.10
20. Въведена е система за местно планиране, с която се налагат по-високи енергийни стандарти и изисквания за производство на енергия от възобновяеми източници	да/не	Местните органи, които определят местните строителни разпоредби и/или издават разрешения за строителство	Местната система за планиране включва разпоредбата, че новопостроените сгради и ремонтите на територията се осъществяват съгласно примерни енергийни стандарти и подлежат на минимално изискване за генериране на енергия от възобновяеми източници	Управлявана територия	Енергийна ефективност Емисии	—	НДПУОС 3.2.11
21. Предоставяне на информационни и консултантски услуги	да/не	Публични администрации, които насърчават енергийната ефективност и енергията от възобновяеми източници за жителите и предприятията	Публичната администрация предоставя информационни и консултантски услуги, свързани с енергийната ефективност и енергията от възобновяеми източници, на жителите и предприятията с цел намаляване на тяхното потребление на енергия	Управлявана територия	Енергийна ефективност Емисии	—	НДПУОС 3.2.13

Показател	Приета единица	Основна целева група	Кратко описание	Препоръчано минимално ниво на мониторинг	Свързан основен показател съгласно приложение IV към Регламент (ЕО) № 1221/2009 (раздел B, точка 2)	Еталон за отлични постижения	Съответна най-добра практика за управление по околна среда
22. Дял от територията, обхваната от термографско проучване	%	Всички местни органи	Площ на градската територия на общината, обхванатa от термографско проучване, разделена на общата градска площ на общината	Управлявана територия	Енергийна ефективност Емисии	Налични са неотдавнашни (< 5 години) термографски данни с висока резолюция (< 50 см) за 100 % от застроената площ на територията на общината	НДПУОС 3.2.14

НДПУОС ПО ОТНОШЕНИЕ НА МОБИЛНОСТТА

23. Дял на пътуванията с различен вид транспорт	%	Публични администрации, отговорни за мобилността	Брой пътувания в разглежданата територия, извършвани с различни транспортни средства (например автомобил, автобус, велосипед), разделен на общия брой пътувания	Управлявана територия	Емисии	Градът има модален дял за колоездене от 20 % или повече процента ИЛИ градът е увеличил дела на колоезденето с поне 50 % през последните пет години. Делът на устойчивите видове транспорт, използвани в града (например ходене пеша, колоездене, автобус, трамвай, влак) е 60 % или по-висок	НДПУОС 3.3.1, 3.3.2, 3.3.6, 3.3.7, 3.3.8
24. Въведена е специална политика за ходенето/колоезденето	да/не	Публични администрации, отговорни за мобилността	Градът има специална политика, одобрена на политическо равнище, която насърчава ходенето/колоезденето; освен това са определени цели за подобряване на инвестициите в инфраструктурата за ходене пеша/колоездене	Управлявана територия	Емисии	Поне 10 % от инвестициите на града в транспортната инфраструктура и поддръжката са предвидени за велосипедната инфраструктура.	НДПУОС 3.3.2
25. Обща дължина на велосипедната инфраструктура	km Километри велосипедни алеи/километри пътища	Публични администрации, отговорни за мобилността	Дължината на велосипедната инфраструктура (велосипедни алеи) може да бъде измерена в абсолютни стойности (km) или разделена на дължината на пътната мрежа за превозните средства	Управлявана територия	Емисии	—	НДПУОС 3.3.2

Показател	Приета единица	Основна целева група	Кратко описание	Препоръчано минимално ниво на мониторинг	Свързан основен показател съгласно приложение IV към Регламент (ЕО) № 1221/2009 (раздел B, точка 2)	Еталон за отлични постижения	Съответна най-добра практика за управление по околна среда
26. Брой на потребителите на услуга за съвместно ползване на автомобили	Брой потребители/ 10 000 жители Брой потребители/ брой на автомобилите за съвместно ползване	Публични администрации, отговорни за мобилността	Броят на потребителите на услуга за съвместно ползване на автомобили може да се изчисли като: — общ брой на потребителите на услуга за съвместно ползване на автомобили, разделен на броя на жителите, умножено по 10 000 — общ брой на потребителите на услуга за съвместно ползване на автомобили, разделен на броя на автомобилите за съвместно ползване	Управлявана територия	Емисии	—	НДПУОС 3.3.3
27. Споделени автомобили	Брой жители/брой на споделените автомобили	Публични администрации, отговорни за мобилността	Броят на жителите на територията на общината се разделя на броя на автомобилите, налични в автомобилния парк в рамките на схемата за съвместно ползване на автомобили	Управлявана територия	Емисии	На 2 500 жители се пада поне един ползван съвместно автомобил	НДПУОС 3.3.3
28. Заменени частни автомобили	Брой на заменените частни автомобили/ брой на ползваните съвместно автомобили	Публични администрации, отговорни за мобилността	Брой на частните автомобили, заменени от схемата за съвместно ползване на автомобили (собственици, които вече не се нуждаят от тях), разделен на общия брой автомобили, налични в автомобилния парк в рамките на схемата за съвместно ползване на автомобили	Управлявана територия	Емисии	Поне 8 частни автомобила са заменени от всяко превозно средство от парка на оператора на услугата за съвместно ползване на автомобили	НДПУОС 3.3.3
29. Дял на пътуванията, платени чрез системата за интегрирана продажба на билети (%)	%	Публични администрации, отговорни за обществения транспорт	Брой пътувания, осъществявани с различни видове обществен транспорт и заплащани чрез системата за интегрирана продажба на билети, разделен на общия брой пътувания с обществен транспорт с използване на различни видове транспорт	Управлявана територия	Емисии	Поне 75 % от пътуванията са платени чрез интегрирания билет (%)	НДПУОС 3.3.4

Показател	Приета единица	Основна целева група	Кратко описание	Препоръчано минимално ниво на мониторинг	Свързан основен показател съгласно приложение IV към Регламент (ЕО) № 1221/2009 (раздел B, точка 2)	Еталон за отлични постижения	Съответна най-добра практика за управление по околна среда
30. Дял на електрическите превозни средства	%	Всички местни органи	Общият брой на електрическите превозни средства (по вид, например електрически автомобили, електрически велосипеди) на пътя, разделен на общия брой на превозните средства от този вид	Управлявана територия	Емисии	—	НДПУОС 3.3.5
31. Брой зарядни точки	Брой зарядни точки/жител	Всички местни органи	Общият брой на обществените зарядни точки за електрически превозни средства, разделен на броя на жителите на разглежданата територия	Управлявана територия	Емисии	—	НДПУОС 3.3.5
32. Намаляване на концентрацията на замърсители на въздуха	%	Всички местни органи	Концентрацията на замърсители на въздуха ($ПЧ_{10}$, амоняк и азотен оксид) се измерва редовно в определени райони на града (например в близост до училища, паркове, жилищни райони). Намаляването на концентрацията на замърсители на въздуха се изчислява като началната концентрация на всеки замърсител на въздуха (преди въвеждането на такса за задръствания) минус крайната концентрация (след въвеждането на такса за задръствания) на замърсителя на въздуха се разделя на началната концентрация на замърсителя на въздуха	Управлявана територия	Емисии	Концентрацията на замърсители на въздуха ($ПЧ_{10}$, амоняк и азотен оксид) е намалена с 10 % (средно) в района, за който се прилага таксата за задръствания, в сравнение със ситуацията преди въвеждането на такава такса (%)	НДПУОС 3.3.7
33. Намаляване на достъпа на превозни средства до района, за който се прилага таксата за задръствания	%	Всички местни органи	Брой на частните превозни средства, които имат достъп до района, за който се прилага таксата за задръствания, разделен на броя на частните превозни средства, които влизат в същия район преди въвеждането на таксата за задръствания	Район, за който се прилага такса за задръствания	Емисии	Достъпът на превозни средства, които не са освободени от такса, до района, за който се прилага таксата за задръствания, е намалял с 20 % в сравнение със ситуацията преди въвеждането на такава такса (%).	НДПУОС 3.3.7

Показател	Приета единица	Основна целева група	Кратко описание	Препоръчано минимално ниво на мониторинг	Свързан основен показател съгласно приложение IV към Регламент (ЕО) № 1221/2009 (раздел B, точка 2)	Еталон за отлични постижения	Съответна най-добра практика за управление по околна среда
34. Увеличена скорост и точност на обществения транспорт	%	Всички местни органи	Средна скорост на обществения транспорт след прилагането на такса за задръствания, разделена на средната скорост на обществения транспорт преди въвеждането на таксата за задръствания. Същото може да се приложи за точността на обществения транспорт преди и след въвеждането на таксата за задръствания.	Район, за който се прилага такса за задръствания	Емисии	Скоростта и точността на услугите на обществения транспорт са подобрени с 5 % в сравнение със ситуацията преди въвеждането на таксата за задръствания	НДПУОС 3.3.7
35. Дял на наличните места за паркиране в работно време (%)	%	Всички местни органи	Среден брой налични места за паркиране през работно време, разделен на общия брой места за паркиране	Управлявана територия	Емисии	Местата за паркиране на улицата са заети между 80 % и 90 % през 90 % от работното време	НДПУОС 3.3.8
36. Минимални изисквания за паркиране	да/не	Всички местни органи	Публичната администрация може да ограничи безплатните места за паркиране (за паркиране на улицата и в подземни гаражи) за нови строежи и може да въведе официална политика за постепенно премахване на предишните изисквания за паркоместа по отношение на съществуващите строежи	Управлявана територия	Емисии Биологично разнообразие	Градската управа не е определила минимални изисквания за паркоместа (за паркиране на улицата и в подземни гаражи) за нови строежи и е въвела официална политика за постепенно премахване на предишните изисквания за паркоместа по отношение на съществуващите строежи	НДПУОС 3.3.8
37. Емисии на CO_2 от превозни средства за доставка	kg $CO_{2екв}$/година kg $CO_{2екв}$/месец	Публични администрации, отговорни за мобилността	Общо емисии на CO_2 от превозни средства за доставка в определен времеви диапазон (например годишно, месечно) в района, обслужван от центъра за логистични услуги	Район, обслужван от центъра за логистични услуги	Емисии	40 % намаление на емисиите на CO_2 от превозните средства за доставка в района на обслужване в сравнение с положението преди изграждането на центъра за логистични услуги	НДПУОС 3.3.9

Показател	Приета единица	Основна целева група	Кратко описание	Препоръчано минимално ниво на мониторинг	Свързан основен показател съгласно приложение IV към Регламент (ЕО) № 1221/2009 (раздел B, точка 2)	Еталон за отлични постижения	Съответна най-добра практика за управление по околна среда
38. Брой на пътуванията за доставка на ден в района на обслужване	Брой на доставките/ден	Публични администрации, отговорни за мобилността	Брой на пътуванията с цел доставка на ден в района, обслужван от центъра за логистични услуги	Район, обслужван от центъра за логистични услуги	Емисии	75 % намаление на броя на пътуванията с цел доставка на ден до района на обслужване в сравнение с положението преди изграждането на центъра за логистични услуги	НДПУОС 3.3.9

НДПУОС ЗА ЗЕМЕПОЛЗВАНЕ

39. Дял на новозастроените площи	%	Всички местни органи, отговорни за планирането на земеползването	Размер на новозастроената площ (m^2), като се има предвид всякакъв вид непропусклива застроена площ (сгради, пътища, всяка част без растителност или вода), разделен на застроената площ в началото на разглеждания период (например 1, 5, 10 години)	Управлявана територия	Биологично разнообразие	—	НДПУОС 3.4.1
40. Насърчават се мерки за смекчаване на ефекта на градския топлинен остров	да/не	Всички местни органи, отговорни за планирането на земеползването	В рамките на управляваната територия се насърчават мерки за смекчаване на ефекта на градския топлинен остров (например зелени площи, зелени покриви или използване на отразяващи материали) както в частни, така и в обществени сгради и райони	Управлявана територия	Емисии Енергийна ефективност Биологично разнообразие	—	НДПУОС 3.4.2
41. Изискват се мерки за отводняване със слабо въздействие върху околната среда	да/не	Всички местни органи, отговорни за планирането на земеползването	Налице е изискване за мерки за отводняване със слабо въздействие върху околната среда при изграждането на нови строежи, включително при големи преустройства на съществуващите застроени площи	Управлявана територия	Биологично разнообразие	—	НДПУОС 3.4.3

Показател	Приета единица	Основна целева група	Кратко описание	Препоръчано минимално ниво на мониторинг	Свързан основен показател съгласно приложение IV към Регламент (ЕО) № 1221/2009 (раздел B, точка 2)	Еталон за отлични постижения	Съответна най-добра практика за управление по околна среда
НДПУОС ЗА ЗЕЛЕНИ ГРАДСКИ ПЛОЩИ							
42. Дял на естествените и полуестествените райони	%	Публични администрации, отговорни за управлението на зелените градски площи.	Площ (km^2) на естествените и полуестествените райони в градската зона, разделена на общата градска зона	Управлявана територия	Биологично разнообразие	—	НДПУОС 3.5.1
43. Дял на зелените и сините градски площи	%	Публични администрации, отговорни за управлението на зелените градски площи.	Размер (km^2) на зелените и сините градски площи (в градската зона), разделен на общата градска зона	Управлявана територия	Биологично разнообразие	—	НДПУОС 3.5.2
44. Дял на зелените покриви	%	Всички местни органи, отговорни за планирането на земеползването	Брой на сградите със зелени покриви, разделен на общия брой сгради на територията на общината	Управлявана територия	Биологично разнообразие	—	НДПУОС 3.5.3
45. План за изоставените зелени площи и покрайнините	да/не	Всички местни органи, отговорни за планирането на земеползването	Публичната администрация има план за възстановяване и екологично управление на изоставените зелени площи и покрайнините на градската зона	Управлявана територия	Биологично разнообразие	—	НДПУОС 3.5.4

Показател	Приета единица	Основна целева група	Кратко описание	Препоръчано минимално ниво на мониторинг	Свързан основен показател съгласно приложение IV към Регламент (ЕО) № 1221/2009 (раздел B, точка 2)	Еталон за отлични постижения	Съответна най-добра практика за управление по околна среда
НДПУОС ЗА КАЧЕСТВО НА МЕСТНИЯ АТМОСФЕРЕН ВЪЗДУХ							
46. Концентрация на замърсители на въздуха	$\mu g/m^3$	Всички публични администрации, отговорни за управлението на качеството на въздуха	Ниво на присъстващите (средно на година) замърсители на въздуха (PM_{10}, $PM_{2,5}$, NO_2) в градската зона, от която са взети проби на различни места (например училища, паркове, жилищни райони)	Управлявана територия	Емисии	По отношение на всички показатели, определени в тази НДПУОС, резултатите са в рамките на нивата, определени в насоките за качество на въздуха, изготвени от Световната здравна организация	3.6.1
НДПУОС ПО ОТНОШЕНИЕ НА ШУМОВОТО ЗАМЪРСЯВАНЕ							
47. Дял на нивата на измерения шум, надвишаващи местните пределни стойности	%	Публични администрации, отговорни за справяне с шумовото замърсяване	Брой на измерванията на нивата на шума, надхвърлящи местните пределни стойности, разделен на общия брой измервания на нивата на шума	Управлявана територия	—	—	НДПУОС 3.7.1
НДПУОС ЗА ВОДОСНАБДЯВАНЕ							
48. Процент на навлизане на измерването с водомери	%	Публични администрации, отговарящи за доставката на питейна вода	Брой на потребителите с единични измервателни уреди (на ниво отделен потребител), разделен на общия брой потребители	Управлявана територия	Вода	Процентът на навлизане на водомерите на ниво домакинство или краен потребител е 99 %	НДПУОС 3.9.1
49. Дял на интелигентните водомери	%	Публични администрации, отговарящи за доставката на питейна вода	Брой потребителите с интелигентни водомери, разделен на общия брой потребители с водомери	Управлявана територия	Вода	В районите с ограничени водни ресурси (поне за част от годината) водомерите на равнище домакинство/краен потребител представляват интелигентни измервателни уреди Всички нови сгради са оборудвани с водомери (интелигентни измервателни уреди в районите с ограничени водни ресурси)	НДПУОС 3.9.1

Показател	Приета единица	Основна целева група	Кратко описание	Препоръчано минимално ниво на мониторинг	Свързан основен показател съгласно приложение IV към Регламент (ЕО) № 1221/2009 (раздел B, точка 2)	Еталон за отлични постижения	Съответна най-добра практика за управление по околна среда
50. Индекс за течове в инфраструктурата за водата (ИТИ):	%	Публични администрации, отговарящи за доставката на питейна вода	ИТИ се изчислява като текущи годишни реални загуби (ТГРЗ)/неизбежни годишни реални загуби (НГРЗ)	Управлявана територия	Вода	Индексът за течове в инфраструктурата е по-нисък от 1,5	НДПУОС 3.9.2
НДПУОС ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЧНИТЕ ВОДИ							
51. Ефективност на отстраняване на замърсителите на водата	%	Публични администрации, отговарящи за управлението на отпадъчни води	Ефективността на отстраняване на всеки замърсител на водата (ХПК, $БПК_5$, амоняк, общ азот и общ фосфор) се изчислява като началната концентрация за всеки замърсител на водата минус крайната концентрация на замърсителя на водата се разделя на началната концентрация на замърсителя на водата	Пречиствателна станция за отпадъчни води	Вода	Постигнатата ефективност на отстраняване е: най-малко 98 % за $БПК_5$, най-малко 90 % за ХПК, най-малко 90 % за амоняк, най-малко 80 % за общо органични азотни съединения и най-малко 90 % за общ фосфор	НДПУОС 3.10.1
52. Потреблението на електроенергия за пречистване на отпадъчните води	kWh/еквивалентен жител/година	Публични администрации, отговарящи за управлението на отпадъчни води	Общото потребление на електроенергия на година за пречистване на отпадъчни води, разделено на броя еквивалентни жители, за които е проектирана/функционира пречиствателната станция за отпадъчни води	Пречиствателна станция за отпадъчни води	Вода	Потреблението на електроенергия от пречиствателната станция е: — по-малко от 18 kWh/еквивалентен жител/година за големи битови пречиствателни станции за отпадъчни води (с капацитет над 10 000 еквивалентни жители) — по-малко от 25 kWh/еквивалентен жител/година за малки битови пречиствателни станции за отпадъчни води (с капацитет под 10 000 еквивалентни жители)	НДПУОС 3.10.1
53. Ефективност на отстраняване на микрозамърсители	%	Публични администрации, отговарящи за управлението на отпадъчни води	Ефективността на отстраняване се изчислява като началната концентрация на микрозамърсители минус крайната концентрация на микрозамърсители се разделя на началната концентрация на микрозамърсители	Пречиствателна станция за отпадъчни води	Вода	Средната ефективност на отстраняване на микрозамърсители е по-висока от 80 %	НДПУОС 3.10.2

Показател	Приета единица	Основна целева група	Кратко описание	Препоръчано минимално ниво на мониторинг	Свързан основен показател съгласно приложение IV към Регламент (ЕО) № 1221/2009 (раздел B, точка 2)	Еталон за отлични постижения	Съответна най-добра практика за управление по околна среда
54. Дял на потока от отпадъчни води, който се подлага на третично пречистване за отстраняване на микрозамърсители	%	Публични администрации, отговарящи за управлението на отпадъчни води	Потокът от отпадъчни води годишно, който се подлага на третично пречистване за отстраняване на микрозамърсители, се разделя на общия поток от отпадъчни води годишно	Пречиствателна станция за отпадъчни води	Вода	Микрозамърсителите се отстраняват от най-малко 90 % от потока от отпадъчни води годишно	НДПУОС 3.10.2
55. Дял на електроенергията и топлинната енергия от собствено производство в пречиствателната станция за отпадъчни води	%	Публични администрации, отговарящи за управлението на отпадъчни води	Произведената на място енергия (електроенергия и топлинна енергия от биогаз) от анаеробно разграждане на утайки и използвана в пречиствателната станция за отпадъчни води, разделена на общото количество енергия, използвана в пречиствателната станция за отпадъчни води	Пречиствателна станция за отпадъчни води	Вода	Електроенергията и топлинната енергия от собствено производство от биогаз представляват 100 % от енергията, използвана за общинските пречиствателни станции за отпадъчни води с капацитет над 10 000 еквивалентни жители без топлинно сушене на утайката на място, и 50 % в случая на станциите с топлинно сушене на утайката на място	НДПУОС 3.10.3
56. Дял на утайката от отпадъчни води, подложена на самостоятелно изгаряне	%	Публични администрации, отговарящи за управлението на отпадъчни води	Утайката от отпадъчни води, генерирана в пречиствателната станция за отпадъчни води, която е подложена на самостоятелно изгаряне, разделена на общото количество утайка от отпадъчни води, генерирана от пречистване на отпадъчни води	Пречиствателна станция за отпадъчни води	Вода	—	НДПУОС 3.10.4
57. Дял на рециклираната вода	%	Публични администрации, отговарящи за управлението на отпадъчни води	Количество на рециклираната вода, генерирана от пречистване на отпадъчни води, разделено на общото количество пречистени отпадъчни води	Управлявана територия	Вода	—	НДПУОС 3.10.5

Показател	Приета единица	Основна целева група	Кратко описание	Препоръчано минимално ниво на мониторинг	Свързан основен показател съгласно приложение IV към Регламент (ЕО) № 1221/2009 (раздел B, точка 2)	Еталон за отлични постижения	Съответна най-добра практика за управление по околна среда
58. Дял на дъждовните води, задържани и инфилтрирали в градски зони	%	Публични администрации, отговорни за градското отводняване и планирането на земеползването	Годишен процент на приблизителното количество дъждовна вода, което се задържа и инфилтрира в почвата на местно равнище, от общото приблизително количество дъждовна вода, което пада в градската зона на общината	Управлявана територия	Вода	—	НДПУОС 3.10.7
НДПУОС ЗА ЕКОЛОГОСЪОБРАЗНИ ОБЩЕСТВЕНИ ПОРЪЧКИ							
59. Дял на тръжните процедури с екологични критерии	%	Всички публични администрации	Брой тръжни процедури, включващи екологични критерии, разделен на общия брой на тръжните процедури (разделени по категории продукти)	На нивото на организацията	Енергийна ефективност Ефикасност на използване на материалите Вода Отпадъци Биологично разнообразие Емисии	100 % от тръжните процедури включват екологични критерии, в които се изисква най-малко равнището на ефективност, определено в критериите на ЕС за екологосъобразните обществени поръчки (ЕОП), по отношение на продуктите, за които са налице критерии на ЕС за ЕОП (например офис хартия, почистващи препарати, мебели)	НДПУОС 3.11.1
НДПУОС ЗА ЕКОЛОГИЧНО ОБРАЗОВАНИЕ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯ							
60. Дял на гражданите, достигнати пряко и косвено от действията по екологично образование	%	Публични администрации	Дял на гражданите, достигнати пряко и косвено от действията по екологично образование	Управлявана територия	Енергийна ефективност Ефикасност на използване на материалите Вода Отпадъци Биологично разнообразие Емисии	—	НДПУОС 3.12.1